

PODRAVSKA BANKA

e-mail: info@poba.hr

www.poba.hr

Podravska banka d.d., Opatička 3, 48000 Koprivnica, tel. +385 62 655 000, fax. +385 62 655 200, e-mail: info@poba.hr, www.poba.hr, OIB: 97326283154, MB: 3015904,

poslovni račun 2386002-1000010160, S.W.I.F.T. CODE: PDKCHR2X

**Godišnja javna objava bonitetnih zahtjeva Podravske banke d.d.
za 2012. godinu**

Sadržaj

Uvod.....	4
1. Opće odredbe sustava upravljanja rizicima.....	4
1.1 Strategija upravljanja rizicima.....	4
1.2 Okvir upravljanja rizicima.....	6
1.3 Politike i ostali interni akti za upravljanje rizicima.....	7
1.4 Izvještavanje o izloženosti rizicima.....	8
2. Kreditni rizik	9
2.1 Pojam kreditnog rizika	9
2.2 Upravljanje kreditnim rizikom	9
2.3 Organizacijski ustroj.....	10
2.4 Strateški fokus.....	11
2.4.1 Koncentracijski rizik.....	11
2.5 Praćenje kreditnih rizika.....	12
2.6 Mjerenje i procjena kreditnih rizika	17
2.6.1 Metode mjerenja i procjene.....	17
2.6.2 Kvantitativne informacije o procjeni kreditnih rizika	18
2.7 Valutno inducirani kreditni rizik	22
2.8 Tehnike smanjenja kreditnog rizika	22
2.9 Standardizirani pristup mjerenja kreditnog rizika	24
3. Tržišni rizici, rizik promjene kamatne stope i rizik likvidnosti.....	28
3.1 Tržišni rizici.....	28
3.1.1 Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (u daljem tekstu: ALCO odbor)	29
3.1.2 Valutni rizik.....	29
3.1.3 Pozicijski rizik.....	31
3.1.4 Rizik ulaganja u vrijednosne papire	31
3.1.5 Rizik namire	33
3.2 Rizik likvidnosti	33

3.2.1	Pojam rizika likvidnosti.....	33
3.2.2	Proces upravljanja rizikom likvidnosti.....	33
3.3	Kamatni rizik.....	34
3.3.1	Pojam kamatnog rizika.....	34
3.3.2	Upravljanje, mjerenje i kontrola kamatnog rizika.....	35
4.	Operativni rizici.....	37
5.	Ostali rizici	39
5.1	Rizik usklađenosti (compliance).....	39
5.2	Rizik države.....	39
5.3	Strateški i reputacijski rizik.....	40
5.4	Upravljački rizik.....	40
5.5	Rizik od prirodnih katastrofa.....	40
5.6	Rizik osiguranja.....	41
6.	Jamstveni kapital i kapitalni zahtjev.....	41
6.1	Jamstveni kapital.....	41
6.2	Kapitalni zahtjev.....	42
7.	Procjena adekvatnosti internog kapitala.....	44

Uvod

Sukladno odredbama Zakona o kreditnim institucijama i HNB-ove Odluke o javnoj objavi bonitetnih zahtjeva kreditnih institucija, Podravska banka d.d. (u daljnjem tekstu: Banka) javno objavljuje kvalitativne i kvantitativne informacije o jamstvenom kapitalu i kapitalnim zahtjevima prema revidiranim nekonsolidiranim podacima za godinu koja je završila 31. prosinca 2012. godine.

Propisane informacije objavljuju se na službenoj internetskoj stranici Banke www.poba.hr.

U poglavlju 1. definiraju se opće postavke strateškog upravljanja rizicima temeljem strategije upravljanja rizika, pregled politika i ostalih internih akata iz područja upravljanja rizicima te opće postavke testiranja otpornosti na stres koje se provode za različite vrste rizika u Banci.

Svi iznosi u ovom dokumentu iskazani su u milijunima kuna.

1. Opće odredbe sustava upravljanja rizicima

Sustav upravljanja rizicima jest sveobuhvat organizacijske strukture, pravila, procesa, aktivnosti i resursa za utvrđivanje, mjerenje odnosno procjenjivanje, ovladavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima odnosno upravljanju rizikom u cjelini te podrazumijeva uspostavu odgovarajućeg korporativnog upravljanja i kulture rizika.

Za ukupan pregled i nadzor nad rizicima, prije svega s aspekta sve tješnje povezanosti između kreditnih, tržišnih i operativnih rizika, odgovorna je cjelokupna Uprava Banke, a posebice član Uprave zadužen za upravljanje rizicima.

Strukturalna i procesna organizacija Banke je takva da osigurava izbjegavanje sukoba interesa i sukoba u nadležnostima. Interna organizacija osigurava jasno funkcionalno razdvajanje između jedinica povezanih s preuzimanjem rizika i kontrolinga rizika. Jednoznačnim razdvajanjem odgovornosti izbjegavaju se sukobi interesa.

Uprava i svi djelatnici Banke dužni su pridržavati se temeljnih načela u upravljanju rizicima koja su definirana u Strategiji upravljanja rizicima Banke te pripadajućim aktima i sve svoje odluke temeljiti na njima. Svi djelatnici Banke moraju biti pravodobno informirani o ovim aktima.

Banka redovito nadzire i provjerava sustav upravljanja rizicima. Služba unutarnje revizije najmanje jednom na godinu ocjenjuje primjerenost i djelotvornost sustava upravljanja rizicima.

1.1 Strategija upravljanja rizicima

Strategijom upravljanja rizicima Uprava Banke je definirala smjernice za srednjoročno preuzimanje rizika te razvoj sustava upravljanja rizicima Banke.

Strategija upravljanja rizicima usko je vezana s poslovnim planom Banke i srednjoročnom poslovnom strategijom, osiguravajući podršku trenutnim i budućim poslovnim ciljevima razvoja uz cjelovit i kvalitetan sustav upravljanja rizicima.

Cilj Strategije upravljanja rizicima je definiranje skupa osnovnih standarda za održivo i učinkovito upravljanje i kontrolu svih identificiranih rizika kojima je Banka izložena vodeći računa o kvaliteti primjene i usklađenosti istih s poslovnim planovima i poslovnim ciljevima organizacije.

Učinkovito upravljanje rizicima podrazumijeva identifikaciju, procjenu, mjerenje i kontrolu izloženosti prema svim rizicima. Istovremenim optimiziranjem preuzetih rizika i osiguravanjem usklađenosti poslovnih ciljeva Banke s definiranim apetitom za rizikom, postiže se stabilnost poslovanja i prihoda te kvalitetna zaštita od mogućih nepredviđenih gubitaka.

Strategija upravljanja rizicima je izrađena uzimajući u obzir interne i eksterne utjecaje, poslovne procese i pripadajuće sustave koji utječu na izvršenje ove strategije i koji određuju daljni razvoj cjelovitog sustava Banke. Pristupom „od vrha prema dnu“, Strategija upravljanja rizicima predstavlja središnji dokument za Banku dok svaka organizacijska jedinica unutar svoje strukture implementira odgovarajuće politike, procedure, metodologije, modele i sustave usklađene s ovim dokumentom.

Definiranje razine prihvatljivosti preuzimanja rizika kojima je Banka izložena služi kao preduvjet za uspostavljanje učinkovitog sustava upravljanja rizicima. Cilj Strategije upravljanja rizicima je jasno određivanje ukupne razine rizika koju Banka može prihvatiti te optimizacija odnosa prinosa i rizika kako bi se na efikasan način ostvarili zacrtani poslovni ciljevi Banke.

Osnovna načela strateškog upravljanja rizika su:

- Osnovni pristup Banke po pitanju odnosa prema rizicima u poslovanju je konzervativan, što znači da bi načelno svaka transakcija, u okviru koje Banka svjesno ulazi u određeni rizik, trebala generirati odgovarajuću marginalnu kontribuciju¹ na razini cjelokupnog poslovnog odnosa s klijentom. Navedeno posebno vrijedi za segment kreditiranja: mora postojati odgovarajuća sukladnost između rizika Banke i rizika korisnika kredita, što znači da posao mora biti strukturiran na način da eventualni kreditni rizik u svom većem dijelu ne snosi samo Banka.
- Strateško upravljanje rizicima predstavlja značajnu sastavnicu poslovnih procesa i temelji se – gdje je to ekonomski opravdano – na naprednim metodama za mjerenje, nadziranje i upravljanje rizicima (VaR itd.). Strateško upravljanje rizicima je dio procesa donošenja strateških poslovnih odluka te srednjoročnih i dugoročnih poslovnih planova Banke. Pored navedenog, Banka zbog svoje veličine ima mali i fleksibilan upravljački i operativni menagement koji brzo odgovora na moguće izazove koordinacijom organizacijskih jedinica. U to spada kretanje pojedinih vrsta rizika i raspodjela internog kapitala, druge teme koje proizlaze iz regulative Basela II koje nisu pokrivene unutar dnevnih aktivnosti, pitanjima prilagodbe strategije za upravljanje rizicima potrebama poslovanja Banke u cjelini i drugo.
- Svi rizici koji se mogu mjeriti (kvantificirati) limitiraju se limitima (uz postojeće zakonske limite), pri čemu nadzor nad tim limitima mora biti neprestano zajamčen. Odobrenje iznosa limita i nadzor nad istima moraju biti transparentni i počivati na jedinstvenim temeljnim načelima. Za slučajeve prekoračenja limita propisani su procesi vraćanja unutar limita.

¹ Marginalna kontribucija (eng. Marginal contribution) je razlika između prihoda od prodaje i troškova prodane robe (rashoda od prodaje).

1.2 Okvir upravljanja rizicima

Banka upravljanje rizicima definira kroz sustav internih akata, organizacije, kontrolnih mehanizama koji uključuju mjerenje, razgraničenje, koncentraciju, validaciju i procjenu rizika te sustave limita i preuzimanja rizika po pojedinim poslovnim područjima i vrstama rizika.

Okvir upravljanja rizicima u Banci uključuje i edukaciju zaposlenika, širenje kulture i promicanje svjesnosti o postojanju rizika, izvorima istih te upravljanju rizicima. Okvir upravljanja rizicima postavljen je u skladu sa standardima, regulatornim te kvantitativnim i kvalitativnim zahtjevima.

Učinkovitost upravljanja rizicima nastoji se postići i smanjivanjem i izbjegavanjem preklapanja te kontinuiranim unaprijeđivanjem procesa, metodologija, modela, kontrola i sustava.

Služba za upravljanje rizicima odgovorna je za implementaciju okvira i sustava upravljanja rizicima u poslovnim procesima. Provedba sustava upravljanja rizicima izravno ovisi o: identificiranju vrsta i izvora rizika, definiranju metodologija mjerenja, praćenja i kontrole rizika, sustavima analiza i izvješćivanja te usklađenosti i optimiziranosti svih navedenih procesa. Služba za upravljanje rizicima odgovorna je za razvoj politika i procedura za upravljanje rizicima kao i odgovarajućih relevantnih metodologija i postupaka za njihovo mjerenje.

Služba za upravljanje rizicima je također odgovorna za redovito, pravovremeno i točno izvješćivanje Uprave Banke.

U slučaju prekoračenja interno propisanih limita, Služba za upravljanje rizicima izvještava više rukovodstvo i Upravu Banke i sudjeluje u pravicima djelovanja u cilju vraćanja poslovanja u limitom propisane okvire.

U sklopu Službe za upravljanje rizicima formirane su sljedeće organizacijske jedinice zadužene za upravljanje, procjenu i mjerenje rizika:

1. **Direkcija za kreditni rizik:** utvrđuje i procjenjuje kreditni rizik pri odobravanju plasmana pravnim osobama i stanovništvu kako bi se maksimizirala kontrola troška kreditnog rizika na razini Banke te maksimizirala dobit iz kreditnog poslovanja
2. **Direkcija za vođenje rizičnih plasmana:** upravlja rizičnim plasmanima Banke s ciljem oporavka, naplate ili restrukturiranja potraživanja
3. **Direkcija kontrole kreditnog portfelja** odgovorna je za provjeru ispravnosti svih ugovora i ostale dokumentacije na način da se utvrdi formalno-pravna ispravnost i da se provjeri usklađenost s usvojenim odlukama i nadležnostima.
4. **Direkcija za upravljanje tržišnim, operativnim i ostalim rizicima:** uspostavlja i upravlja internim sustavima praćenja tržišnih, operativnih i ostalih rizika u skladu sa poslovnom strategijom Banke, odnosno analizira, mjeri i kontrolira navedene rizike te pravovremeno izvješćuje o utjecaju rizika na ostvarenje poslovnih ciljeva Banke.

Monitoring kreditnog rizika: Svrha je funkcije za monitoring kreditnog portfelja pravovremena identifikacija potencijalno rizičnih klijenata i strukturirano upravljanje poslovnim odnosom s istima, tj. rano otkrivanje povećanoga kreditnog rizika.

Funkcijom monitoringa je Banka unaprijedila upravljanje kreditnim rizikom i dodatno se uključila u proces rane naplate i omogućila da se odgovarajuće mjere za naplatu provedu prije nego plasman bude prosljeđen u Direkciju za vođenje rizičnih plasmana odnosno pravovremenom reakcijom uspije osigurati naplatu Bančinih potraživanja prije klasifikacije plasmana problematičnim. Funkcija za monitoring je odgovorna Izvršnom direktoru Službe za upravljanje rizicima za provođenje svih faza poslovnog procesa monitoringa kreditnog portfelja. Uz njega su u monitoring uključeni Poslovna mreža, Služba za upravljanje rizicima, Služba unutarnje revizije i Služba za kontrolu rizika.

Služba za kontrolu rizika: analizira i prati sve značajnije rizike kojima je Banka izložena ili bi mogla biti, provodi testiranje otpornosti na stres, obavlja provjere primjene i djelotvornosti metoda za upravljanje rizicima, analizira, prati i izvještava o adekvatnosti internog kapitala Banke, te ostale provjere koje su potrebne za adekvatnu kontrolu rizika, daje prijedloge i preporuke za primjereno upravljanje rizicima te izvještava Upravu Banke i Nadzorni odbor o upravljanju rizicima.

Rizik se u bankarstvu definira kao vjerojatnost da rezultat neke akcije ili događaja može imati negativan utjecaj na poslovanje ili performanse Banke. Negativan rezultat može prouzrokovati kako direktne gubitke prihoda ili kapitala, tako i ograničiti sposobnost Banke u ostvarivanju zacrtanih ciljeva. Na taj način ugrožava se kontinuirano poslovanje Banke i njena sposobnost da iskoristi prilike za unaprijeđenje poslovanja.

U svom poslovanju Banka je izložena različitim vrstama rizika: kreditni rizik, valutno inducirani kreditni rizik, koncentracijski rizik, tržišni rizici, rizik namire i druge ugovorne strane, kamatni rizik u knjizi Banke, likvidnosni rizik, operativni rizik, te ostali rizici (strateški rizik, upravljački rizik, reputacijski rizik, rizik usklađenosti, rizik od prirodnih katastrofa, rizik države i sl.)

1.3 Politike i ostali interni akti za upravljanje rizicima

U skladu s utvrđenim značajnijim skupinama rizika kojima je Banka izložena ili će biti izložena, donose se Politike i ostali akti koji detaljnije uređuju upravljanja rizicima.

U Banci su donesene sljedeće politike za upravljanje:

Kreditni rizici:

- Kreditna politika

Operativni rizici:

- Politika upravljanja neprekidnošću poslovanja
- Politika upravljanja operativnim rizikom
- Politika za upravljanje eksternalizacijom

Tržišni rizici:

- Politika upravljanja tržišnim rizikom
- Politika upravljanja kamatnim rizikom

Rizik likvidnosti:

- Politika upravljanja likvidnosnim rizikom □ Politika upravljanja aktivom i pasivom

te drugi interni akti za upravljanje navedenim rizicima na koje se navedene politike referiraju, kao što su pisane procedure, metodologije, pravilnici i upute.

Navedene politike i ostali interni akti definiraju:

- jasne linije ovlasti i odgovornosti za upravljanje rizicima unutar Banke,
- metodologiju utvrđivanja i mjerenja odnosno procjenjivanja rizika kojem je Banka izložena ili bi mogla biti izložena,
- kriterije za odlučivanje i način, odnosno postupke za ovladavanje i praćenje rizika uključujući uspostavu odgovarajućih limita uzimajući u obzir postojeći i željeni profil rizičnosti te sklonost preuzimanju rizika, te dokumentiraju razloge za prihvaćanje, smanjenje, izbjegavanje ili prijenos rizika,
- procedure i mjere ako dođe do odstupanja od primjene usvojenih politika i postupaka,
- sustav praćenja i izvještavanja o rizicima tako da su svim relevantnim razinama upravljanja u Banci omogućene pravodobne, točne i dovoljno detaljne informacije koje su potrebne za donošenje poslovnih odluka odnosno sigurno i stabilno poslovanje Banke, a koje uključuju informacije o:
 - izloženosti rizicima, ○ profilu rizičnosti i njegovim promjenama, ○ podatke o značajnim internim gubicima,
 - informacije o mjerama i aktivnostima koje se namjeravaju poduzeti ili jesu poduzete radi ovladavanja rizikom,
 - informacije o iznimkama od postupanja u skladu s internim aktima, uključujući i iznimke od utvrđene sklonosti preuzimanju rizika te informacije o pozitivnim i negativnim promjenama u pokazateljima poslovanja koje ukazuju ili mogu ukazivati na promjenu izloženosti riziku.

1.4 Izvještavanje o izloženosti rizicima

Redovna tromjesečna i mjesečna izvješća o kreditnoj izloženosti koja se dostavljaju Upravi Banke i ALCO odboru, te Nadzornom odboru Banke sukladno planu i nadležnosti izrađuje Direkcija za upravljanje tržišnim, operativnim i ostalim rizicima. Izvješća o kreditnom riziku sadrže podatke o velikim izloženostima, riziku koncentracije po sektorima, izloženosti prema davateljima kolaterala, dospjelim nenaplaćenim potraživanjima, izloženost za prvih 100 klijenata tvrtki, izloženost i rezervacije po granama djelatnosti, izloženost po svim rizičnim plasmanima, izloženost po vrstama kredita, komercijalnim centrima, rizičnim plasmanima, rezervama i sl.

Izvješća o naplati rizičnih plasmana, stanju predmeta zaprimljenih u Direkciju za vođenje rizičnih plasmana, o sudskim sporovima protiv dužnika i ostala izvješća po potrebi izrađuje Direkcija za vođenje rizičnih plasmana. Mjesečni izvještaj o plasmanima odobrenim na razini odlučivanja KC izrađuje Služba za kontrolu rizika. Dnevne izvještaje o odobrenim kreditima po komercijalnim centrima koji su zaprimljeni u Direkciju za kreditni rizik i mjesečni izvještaj o odobrenim kreditima po razinama odlučivanja, sektorima (pravne osobe, građani, obrtnici) i kreditnim analitičarima izrađuje Direkcija za upravljanje tržišnim, operativnim i ostalim rizicima. Izvještaj o odobrenim kreditima za potrebe ALCO odbora izrađuje Poslovna mreža. Osoba odgovorna za monitoring plasmana izrađuje kvartalno izvješće o monitoringu plasmana za Upravu Banke.

Direkcija za upravljanje tržišnim, operativnim i ostalim rizicima priprema mjesečna i tromjesečna izvješća o tržišnim rizicima u kojemu su sažeti najvažniji pokazatelji i informacije o tržišnim rizicima.

Direkcija za upravljanje tržišnim, operativnim i ostalim rizicima priprema mjesečne i tromjesečne izvještaje o kamatnom riziku. Mjesečni izvještaj sadrži analize kretanja kamatne marže i postavljenih limita a po potrebi i druge relevantne analize i pokazatelje. Tromjesečni izvještaj sadrži: analizu gap dospijeaća, kretanja kamatne marže, gap izvještaj sa simulacijom potencijalnih scenarija ponašanja pozicija, a po potrebi i druge relevantne analize i pokazatelje.

Izvješće o kontroli kamatnog rizika izrađuje Služba za kontrolu rizika.

Redovna mjesečna i tromjesečna izvješća o upravljanju likvidnosnim rizikom za Upravu Banke i ALCO odbor priprema Direkcija za upravljanje tržišnim, operativnim i ostalim rizicima. Služba za kontrolu rizika najmanje jednom godišnje izrađuje izvješće o provedenom stres testiranju za Upravu Banke i ALCO odbor. O eventualnim prekoračenjima limita izloženosti likvidnosnom riziku, Služba za upravljanje rizicima će izvijestiti ALCO odbor i Upravu Banke.

Tromjesečni izvještaj o operativnim rizicima sadrži informacije o vrsti rizika ili gubitka; uzroku i izvoru štetnog događaja odnosno rizika; značajnosti događaja ili rizika i mjerama koje se namjeravaju ili jesu poduzete u cilju smanjenja/ ograničavanja/uklanjanja izloženosti operativnom riziku, te po potrebi i ostale informacije bitne za upravljanje operativnim rizicima. Tromjesečni izvještaj sastavlja Direkcija za upravljanje tržišnim, operativnim i ostalim rizicima.

Služba za kontrolu rizika o provedenim kontrolama tromjesečno izvješćuje Upravu Banke i Revizorski odbor, a polugodišnje Nadzorni odbor.

U svojim polugodišnjim i tromjesečnim izvješćima Služba za kontrolu rizika obuhvaća:

- informacije o ostvarenju godišnjeg plana rada,
- sažetak najvažnijih činjenica utvrđenih tijekom obavljanja kontrola, te
- nezakonitosti, neusklađenosti i nedostatke utvrđene tijekom obavljanja kontrola.

2. Kreditni rizik

2.1 Pojam kreditnog rizika

Kreditni rizik nastaje iz mogućnosti da se potraživanja Banke po plasmanima i s njima povezanim naknadama i kamatama neće naplatiti u predviđenom iznosu i u roku sukladno ugovoru, odnosno predstavlja rizik potencijalnog gubitka uslijed nepodmirenja dužnikove obveze prema Banci.

2.2 Upravljanje kreditnim rizikom

Upravljanje kreditnim rizikom predstavlja ključnu komponentu sveobuhvatnog sustava upravljanja rizicima i od presudnog je značaja za dugoročni uspjeh Banke.

Unutarnji postupci Banke za određivanje i mjerenje kreditnog rizika te procedure za primjenu utvrđenih postupaka i načina mjerenja kao i postupci za nadzor istih, definirani su Kreditnom politikom, Odlukom o utvrđivanju ovlasti i proceduri odvijanja kreditnog posla, Katalogom kolaterala, Odlukom o internoj klasifikaciji plasmana, Procedurom za utvrđivanje velikih izloženosti, Procedurom o utvrđivanju, evidentiranju i kontroli povezanih osoba i osoba u posebnom odnosu s bankom, Pravilnikom o monitoringu kreditnog rizika, te ostalim internim aktima i radnim uputama.

Kreditni limiti i upravljanje preuzetim kreditnim limitom definirani su Zakonom o kreditnim institucijama i usvojenim internim aktima Banke, prvenstveno Kreditnom politikom. Rizikom se smatra svaki ugovoreni posao iz kojeg za Banku proizlazi ili može proizaći stvarna ili potencijalna obveza. Poslovi ugovaraju s ciljem maksimiziranja profitabilnosti Banke, poboljšavanja poslovanja i kvalitete usluga te konstantnog rasta baze kreditno sposobnih klijenata.

Cilj upravljanja kreditnim rizikom je maksimizacija odnosa ostvarenih prinosa i preuzetog rizika Banke. Kreditnim rizikom po poslovnim linijama Banke se upravlja na individualnom (na razini partije) i na skupnom nivou. Raspoređivanje plasmana i potencijalnih obveza u rizične skupine, umanjene vrijednosti za iznos gubitka zbog nemogućnosti potpune naplate, odnosno zbog očekivanih budućih izdataka za podmirenje preuzetih potencijalnih obveza koje Banka neće moći naplatiti, provodi se unutar Službe za upravljanje rizicima.

Praćenje kreditnog rizika i kretanje izloženosti putem izračunatih parametara rizika i metoda očekivanog gubitka kao i kretanje rizikom ponderirane aktive odražavaju kako kvalitetu pojedine izloženosti tako i cjelokupnog portfelja.

Do sada navedene i identificirane ekonomske okolnosti i izvori utjecaja na rizike kao i određene specifične karakteristike trenutnog portfelja Banke, indikatori su visoke vjerojatnosti ostvarenja kreditnog rizika.

Ciljevi maksimiziranja profitabilnosti Banke se ostvaruju na sljedeći način:

- kvalitetnom analizom potencijalnih rizika, od preventivne procjene rizika potencijalnih (novih) klijenata Banke, do sustavnog nadzora nad rizikom postojećih klijenata Banke,
- ugovaranjem kvalitetnih instrumenata osiguranja, uz realnu procjenu njihove vrijednosti i ugovaranje obveze klijenta da dostavi nove ili zamijeni postojeće instrumente u slučaju promjene zakona ili promjene kreditne sposobnosti klijenta,
- redovitom procjenom rizičnosti plasmana i pravovremenim poduzimanjem primjerenih postupaka u svrhu naplate rizičnih plasmana,

Upravljanje kreditnim rizikom Banka ostvaruje i kroz relevantne akte, jasno identificirane aktivnosti i mjere za redukciju, mjerenje, kontrolu i upravljanje kreditnim rizikom sažete u slijedećim smjernicama:

- minimiziranje učinka trenutnih nepovoljnih kretanja na kreditni portfelj
- restriktivna kreditna politika prema osjetljivim djelatnostima i proizvodima
- stimulativna kreditna politika ciljanih gospodarskih grana i djelatnosti
- zadržavanje trenutne razine diversificiranosti portfelja
- povećanje učinkovitosti procesa selektiranja klijenata kroz uvođenje novih scoring modela
- održavanje visoke razine kolateraliziranosti ukupnog portfelja
- poboljšanje rane naplate dospjelih potraživanja kroz unaprijeđenje “sustava ranog upozorenja”.

2.3 Organizacijski ustroj

Strukturna i procesna organizacijska struktura Banke osigurava jasnu operativnu i organizacijsku razdvojenost funkcije ugovaranja transakcija od funkcije podrške poslovanju, funkcije kontrole rizika do razine Uprave.

Nadzorni odbor Banke obavlja nadzor nad radom Uprave u pogledu upravljanja kreditnim rizikom. Nadzornom odboru dostavljaju se izvješća o kreditnim rizicima i ad-hoc izvješća o značajnijim događajima.

Uprava odgovara prije svega za prihvaćanje i provedbu strategije upravljanja kreditnim rizicima, upravljanje bankom sukladno predmetnoj strategiji, optimizaciju operativnih procesa u Banci s obzirom na rizik sustava i strukturnih rizika koji proizlaze iz procesa i/ili interne organizacije u Banci, analizu lokalnog tržišta s aspekta pojave novih ili modifikacije postojećih ekonomskih, političkih ili drugih rizika koji mogu imati efekt na upravljanje rizicima u Banci te poštivanje svih supervizorskih propisa.

Član Uprave zadužen za upravljanje rizicima odgovoran je posebice za nadziranje tržišta i internih procesa s aspekta potrebne prilagodbe politike upravljanja kreditnim rizicima ili internih procesa, koordinaciju operativne provedbe svih zadataka i procesa koji proizlaze iz internih akata iz područja upravljanja kreditnim rizicima, kontrolu i nadzor nad portfeljima s aspekta eventualnih negativnih trendova, neovisnost od jedinica prodaje i odgovarajuće strukturiranje internih procesa za donošenje odluka o rizicima, tehničku i kadrovsku opremljenost unutar segmenta za koji je odgovoran te adekvatnu izobrazbu i usavršavanje radnika koji obavljaju poslove u domeni njegove odgovornosti.

Upravljanje kreditnim rizicima u nadležnosti je Sektora poslova sa građanima, Sektora poslova sa poslovnim subjektima i Službe za upravljanje rizicima.

2.4 Strateški fokus

Strateški fokus u dijelu koji se odnosi na kreditni rizik definiran je Kreditnom politikom u pogledu ciljne segmentacije klijenata, ciljne distribucije portfelja po rizičnim skupinama, ciljane valutne strukture kreditnog rizika, ciljane geografske i koncentracije po granama djelatnosti, te odgovornosti za praćenje prekoračenja definiranih limita.

Organizacijske jedinice koje sudjeluju u plasiranju svih bilančnih i izvanbilančnih izloženosti odgovorne su prilikom njihova odobravanja pratiti razinu izloženosti kako bi se izloženosti kretale unutar definiranih limita te na taj način osigurali da limiti ne budu prekoračeni.

Banka je uspostavila sustav kontinuirane analize strukture i kvalitete cjelokupnoga kreditnog portfelja koji uključuje analizu koncentracijskog rizika sadržanog u portfelju i procjenu budućih trendova strukture i kvalitete kreditnog portfelja putem sustava izvještavanja o kretanju portfelja i značajnim indikatorima te određivanju razine preuzetog rizika.

2.4.1 Koncentracijski rizik

Banka je izložena koncentracijskom riziku kod izloženosti ili skupa izloženosti koje povezuju zajednički činitelji rizika.

Koncentracijski rizik jest svaka pojedinačna, izravna ili neizravna, izloženost prema jednoj osobi, odnosno grupi povezanih osoba ili skup izloženosti koje povezuju zajednički činitelji rizika kao što su isti gospodarski sektor, odnosno geografsko područje, istovrsni poslovi ili roba, odnosno primjena tehnika smanjenja kreditnog rizika, koji može dovesti do takvih gubitaka koji bi mogli ugroziti nastavak poslovanja Banke.

Sa stajališta rizika, Banka upravlja koncentracijskim rizikom kroz diversifikaciju portfelja po grupama klijenata, pojedinačnoj izloženosti, proizvodima, djelatnostima i slično što osigurava nisku volatilnost cjelokupnog portfelja.

Banka vjerojatnost ostvarenja koncentracijskog rizika procjenjuje na srednju uz srednji utjecaj na rezultat poslovanja.

Banka aktivno upravlja preuzetim koncentracijama i obavlja kontinuiranu diversifikaciju portfelja koja je u skladu s ciljanim tržištima, proizvodima i određenim djelatnostima. Banka se nužno neće odreći koncentracija u portfelju koje su uzrokovane karakteristikama gospodarske strukture RH, nego će ih kompenzirati kroz adekvatno određivanje cijene i preuzetog rizika.

Banka je u skladu s politikama za svaki pojedini rizik odredila ograničenja vezana uz pojedine koncentracije te pravodobno analizira koncentracijski rizik sadržan u portfelju i procjenjuje buduće trendove strukture i kvalitete portfelja Banke.

Banka upravlja ovom vrstom rizika diverzifikacijom po gore navedenim kategorijama i formiranjem limita i izvješćivanjem o prekoračenju limita.

Za izračun kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik Banka koristi standardizirani pristup.

2.5 Praćenje kreditnih rizika

Kreditni rizici se prate temeljem različitih kontrolnih portfelja te definiranih limita. Limiti ograničavaju iznos preuzetih rizika i osiguravaju održivu kapitalnu osnovicu a definirani su Strategijom upravljanja rizicima i Kreditnom politikom. Posredstvom limita pojedinim kontrolnim portfeljima su dani jednoznačni okviri i granice unutar kojih se mogu kretati.

Banka je uspostavila strukturu strateških ciljeva i limita za praćenje kreditnog rizika na sljedećim kontrolnim portfeljima:

- Segmentima klijenata
- Ratinzima klijenata
- Kreditiranje u stranoj valuti
- Određenim produktima Banke
- Geografskoj koncentraciji
- Koncentraciji po granama djelatnosti
- Koncentraciji pojedinačnih izloženosti (komercijalnih klijenata i davatelja/pružatelja kreditne zaštite).

U nastavku je u tabličnom obliku dan prikaz izloženosti kreditnim rizicima na ukupnoj razini te na nivou pojedinih kontrolnih portfelja sa stanjem na 31.12.2012:

Tablica 1: Ukupan i prosječan iznos izloženosti razvrstan prema različitim kategorijama izloženosti

u milijunima kuna

Bruto iznos izloženosti kreditnom riziku po kategorijama izloženosti	Kreditni, depoziti, potraživanja po kamatama i ostala potraživanja		Dužnici vrijednosni papiri		Klasične izvanbilančne stavke		Izvedeni financijski instrumenti	
	ukupan iznos	prosječan iznos	ukupan iznos	prosječan iznos	ukupan iznos	prosječan iznos	ukupan iznos	prosječan iznos
Izloženosti prema središnjim državama ili središnjim bankama	385,9	249,4	128,6	154,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izloženosti prema lokalnoj i regionalnoj samoupravi	4,8	1,9	1,6	1,3	0,4	3,4	0,0	0,0
Izloženosti prema javnim državnim tijelima	19,0	19,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama i međunarodnim organizacijama	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izloženosti prema institucijama	336,1	304,1	68,9	51,8	0,6	0,6	0,0	0,0
Izloženosti prema trgovačkim društvima	1.223,8	1.214,9	243,0	221,0	315,5	263,9	0,0	0,0
Izloženosti prema stanovništvu	590,9	610,8	0,3	0,1	108,9	123,8	0,0	0,0
Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izloženosti u obliku udjela u investicijskim fondovima	3,4	1,4	53,7	41,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale izloženosti	157,9	138,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
UKUPNO	2.721,8	2.539,7	496,1	469,7	425,4	391,7	0,0	0,0

• prosječno stanje je aritmetička sredina stanja na dan 31.3.2012., 30.6.2012., 30.9.2012. i 31.12.2012.

Tablica 2. Geografska podjela izloženosti s obzirom na materijalno značajne kategorije izloženosti

u milijunima kuna

Značajna geografska područja	Kreditni, depoziti, potraživanja po kamatama i ostala potraživanja	Dužnički vrijednosni papiri	Klasične izvanbilančne stavke	Izvedeni financijski instrumenti
REZIDENTI PO ŽUPANIJAMA				

ZAGREBAČKA	14,4	19,9	9,3	
KRAPINSKO-ZAGORSKA	19,2	10,0	0,2	
SISAČKO-MOSLAVAČKA	120,4	0,0	2,3	
KARLOVAČKA	0,3	1,4	0,0	
VARAŽDINSKA	56,7	2,7	10,7	
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	506,6	1,9	165,3	
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	87,6	8,2	24,1	
PRIMORSKO-GORANSKA	114,6	26,3	28,5	
LIČKO-SENJSKA	0,1	0,0	0,0	
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	19,3	0,0	30,6	
POŽEŠKO-SLAVONSKA	147,6	2,2	34,7	
BRODSKO-POSAVSKA	20,4	0,0	0,6	
ZADARSKA	18,9	0,1	1,0	
OSJEČKO-BARANJSKA	128,8	7,3	1,7	
ŠIBENSKO-KNINSKA	0,5	2,9	0,0	
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	1,9	0,1	0,0	
SPLITSKO-DALMATINSKA	53,0	2,8	19,4	
ISTARSKA	36,3	6,4	1,6	
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	0,6	0,0	0,0	
MEDIMURSKA	23,6	6,5	0,7	
GRAD ZAGREB	1.006,2	238,4	65,7	
NEREZIDENTI	201,9	152,1	28,5	
UKUPNO	2.578,9	489,2	424,9	0,0

Tablica 3. Podjela izloženosti prema vrsti djelatnosti razvrstanih prema kategorijama izloženosti

u milijunima kuna

Glavne vrste djelatnosti	Krediti, depoziti, potraživanja po kamatama i ostala potraživanja	Dužnički vrijednosni papiri	Klasične izvanbilančne stavke	Izvedeni financijski instrumenti
Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo	118,9	3,4	1,1	
Rudarstvo i vađenje	0,6	0,0	0,0	
Proizvodnja hrane i pića	147,4	5,3	132,4	
Proizvodnja odjeće, dorada i bojenje krzna	27,5	0,0	1,3	
Izdavačka i tiskarska djelatnost, te umnožavanje snimljenih zapisa	2,9	0,0	1,0	
Proizvodnja koksa, naftnih derivata i nuklearnoga goriva	0,0	0,0	0,0	
Proizvodnja kemikalija, kemijskih proizvoda i umjetnih vlakana	52,4	7,2	2,4	
Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	0,0	0,0	0,0	
Proizvodnja proizvoda od metala, osim strojeva i opreme	41,6	5,7	7,0	
Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	0,3	0,0	0,0	
Prerađivačka industrija - ostalo	44,8	3,7	12,7	
Opskrba električnom energijom, plinom i vodom	0,1	26,9	0,0	
Građevinarstvo	80,6	2,0	3,9	
Trgovina na veliko i na malo	358,9	143,7	78,2	
Hoteli i restorani	42,5	0,0	0,2	
Prijevoz, skladištenje i veze	34,5	4,7	4,4	
Financijsko posredovanje	844,6	34,2	39,3	
Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	23,1	6,9	0,1	
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	11,2	79,6	0,4	
Obrazovanje	0,2	0,0	0,1	
Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	0,8	0,0	0,1	
Ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti	31,0	13,5	5,8	
Stanovništvo	513,0	0,2	106,1	
Strane osobe	202,0	152,2	28,4	
UKUPNO	2.578,9	489,2	424,9	0,0

Tablica 4. Izloženosti prema preostalom dospijeću razvrstane prema kategorijama izloženosti

u milijunima kuna

Preostalo dospijeće	Kredit, depoziti, potraživanja po kamatama i ostala potraživanja	Dužnički vrijednosni papiri	Klasične izvanbilančne stavke	Izvedeni financijski instrumenti
Izloženosti prema središnjim državama ili središnjim bankama	385,9	128,6	0,0	0,0
do 90 dana	385,9	35,4	0,0	0,0
od 91 do 180 dana	0,0	0,0	0,0	0,0
od 181 dana do 1 godine	0,0	9,7	0,0	0,0
> 1 godine	0,0	83,5	0,0	0,0
Izloženosti prema lokalnoj i regionalnoj samoupravi	4,8	1,6	0,4	0,0
do 90 dana	4,8	1,6	0,1	0,0
od 91 do 180 dana	0,0	0,0	0,0	0,0
od 181 dana do 1 godine	0,0	0,0	0,0	0,0
> 1 godine	0,0	0,0	0,3	0,0
Izloženosti prema javnim državnim tijelima	19,0	0,0	0,0	0,0
do 90 dana	0,0	0,0	0,0	0,0
od 91 do 180 dana	0,0	0,0	0,0	0,0
od 181 dana do 1 godine	9,7	0,0	0,0	0,0
> 1 godine	9,2	0,0	0,0	0,0
Izloženosti prema institucijama	336,1	68,9	0,6	0,0
do 90 dana	336,1	4,5	0,3	0,0
od 91 do 180 dana	0,0	0,0	0,0	0,0
od 181 dana do 1 godine	0,0	15,6	0,4	0,0
> 1 godine	0,0	48,8	0,0	0,0
Izloženosti prema trgovačkim društvima	1.223,8	243,0	315,5	0,0
do 90 dana	631,9	165,2	180,2	0,0
od 91 do 180 dana	11,7	0,0	0,0	0,0

od 181 dana do 1 godine	281,8	6,0	105,0	0,0
> 1 godine	298,4	71,8	30,3	0,0
Izloženosti prema stanovništvu	590,9	0,3	108,9	0,0
do 90 dana	113,3	0,3	108,0	0,0
od 91 do 180 dana	8,9	0,0	0,0	0,0
od 181 dana do 1 godine	107,3	0,0	0,1	0,0
> 1 godine	361,4	0,0	0,8	0,0
Izloženosti u obliku udjela u investicijskim fondovima	3,4	53,7	0,0	0,0
do 90 dana	3,4	53,7	0,0	0,0
od 91 do 180 dana	0,0	0,0	0,0	0,0
od 181 dana do 1 godine	0,0	0,0	0,0	0,0
> 1 godine	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale izloženosti	157,9	0,0	0,0	0,0
do 90 dana	157,9	0,0	0,0	0,0
od 91 do 180 dana	0,0	0,0	0,0	0,0
od 181 dana do 1 godine	0,0	0,0	0,0	0,0
> 1 godine	0,0	0,0	0,0	0,0
UKUPNO	2.721,8	496,1	425,4	0,0

2.6 Mjerenje i procjena kreditnih rizika

2.6.1 Metode mjerenja i procjene

Banka procjenjuje izloženost kreditnom riziku služeći se alatima kao što su aplikativni scoring model za trgovačka društva, obrte i građane, financijska analiza, praćenje naplate s posebnim akcentom na dospjela nenaplaćena potraživanja, procjena kvalitete instrumenata osiguranja, kao i načelima vrednovanja preuzetih rizika kroz klasifikaciju plasmana i potencijalnih obveza Banke.

Predmet procjene, klasifikacije i umanjenja/rezerviranja su plasmani i izvanbilančne obveze po kojima je Banka izložena kreditnom riziku, a prema odluci HNB-a "Odluka o klasifikaciji plasmana i izvanbilančnih obveza kreditnih institucija".

Prema toj Odluci klasificiraju se:

- plasmani koji se u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardom 39 svrstavaju u portfelje "zajmovi i potraživanja" i "ulaganja koja se drže do dospijeca". Osim glavnice

plasmanom se smatraju kamate po nominalnoj kamatnoj stopi i sve provizije i naknade odnosno kamatni prihod u cjelini koji se odnosi na pojedini financijski instrument.

- neopozivo preuzete izvanbilančne obveze koje je moguće rasporediti na pojedinačne klijente, a na osnovi kojih je Banka izložena kreditnom riziku zbog nemogućnosti povrata novčanih odljeva koji mogu nastati odnosno koji nastaju plaćanjem preuzetih izvanbilančnih obveza. Izvanbilančne obveze koje se raspoređuju u rizične skupine su: ○ izdane garancije, ○ otvoreni nepokriveni akreditivi, ○ mjenična i druga jamstva, ○ ugovoreni (još neiskorišteni) neopozivi okvirni i drugi krediti, ○ zaključeni, a još neizvršeni neopozivi ugovori o financijskom najmu (eng. leasing) i otkupu potraživanja (eng. factoring) i
 - ostale neopozivo preuzete izvanbilančne obveze, za podmirenje kojih će uslijediti ili može uslijediti odljev sredstava kreditne institucije na temelju kojeg se kreditna institucija izlaže kreditnom riziku.

Smatra se da se vrijednost plasmana umanjila samo ako postoje dokazi o umanjenju vrijednosti proizašli iz jednog ili više događaja nastalih između datuma početnog priznavanja imovine i datuma procjene vrijednosti, odnosno ako se procijeni da plasman neće biti u cijelosti naplaćeni u ugovorenoj visini uključujući naplatu i od instrumenta osiguranja naplate.

Za izvanbilančnu obvezu Banka formira rezerviranja ako je vjerojatan odljev sredstava veći od procijenjenog nadoknadivog iznosa.

Banka tijekom cijelog razdoblja trajanja ugovornog odnosa s klijentom procjenjuje kvalitetu plasmana i provodi klasifikaciju plasmana u odgovarajuće rizične skupine:

- na temelju kreditne sposobnosti dužnika,
- urednosti u podmirivanju obveza dužnika prema banci i drugim vjerovnicima te □ na temelju kvalitete instrumenata osiguranja potraživanja Banke.

Plasmani i izvanbilančne obveze Banke po kojima je Banka izložena kreditnom riziku klasificiraju se u tri osnovne rizične skupine:

- potpuno nadoknadivi plasmani/izvanbilančne obveze (rizična skupina A) □ djelomično nadoknadivi plasmani/izvanbilančne obveze (rizična skupina B) □ nenadoknadivi plasmani/izvanbilančne obveze (rizična skupina C).

Za klasifikaciju plasmana u rizičnu skupinu A potrebno je ispuniti sve sljedeće uvjete: ○ da

sadašnje dužnikovo financijsko stanje i procijenjeni budući novčani tokovi ne dovode u pitanje daljnje poslovanje dužnika i podmirivanje njegovih tekućih i budućih obveza prema Banci i drugim vjerovnicima,

- da dužnik podmiruje svoje obveze prema Banci u ugovorenim rokovima, a samo iznimno i povremeno po isteku dospjeća i ○ da su plasmani osigurani adekvatnim instrumentima osiguranja potraživanja.

- Rizična skupina B se dijeli na 3 podskupine: ○ podskupinu B-1, u koju se klasificiraju oni plasmani/izvanbilančne obveze kod kojih procijenjeno umanjeno vrijednosti ne prelazi 30% nominalnoga knjigovodstvenog iznosa plasmana
- podskupinu B-2, u koju se klasificiraju oni plasmani/izvanbilančne obveze kod kojih procijenjeno umanjeno vrijednosti iznosi više od 30% do 70% nominalnoga knjigovodstvenog iznosa plasmana
 - podskupinu B-3, u koju se klasificiraju oni plasmani/izvanbilančne obveze kod kojih procijenjeno umanjeno vrijednosti iznosi više od 70% a manje od 100% nominalnoga knjigovodstvenog iznosa plasmana.

U C rizičnu skupinu raspoređuju se plasmani/izvanbilančne obveze za koje se procjenjuje da su potpuno nenadoknadivi. Potpuno nenadoknadivim plasmanima smatraju se potraživanja Banke nastala na temelju sporne pravne osnove i druga potraživanja za koje se zbog osobito lošega imovinskog i financijskog položaja dužnika, kao i izostanka adekvatnih instrumenata osiguranja, ne mogu očekivati nikakvi novčani tokovi za podmirenje obveza dužnika prema Banci. Sadašnja vrijednost plasmana raspoređenih u ovu rizičnu skupinu jednaka je nuli, odnosno gubitak po ovim plasmanima iznosi 100% njihove nominalne knjigovodstvene vrijednosti.

2.6.2 Kvantitativne informacije o procjeni kreditnih rizika

U nastavku je u dan prikaz izloženosti kod kojih je izvršeno umanjeno vrijednosti, iznosi dospjelih potraživanja, promjene u ispravcima vrijednosti sa stanjem na 31.12.2012.godine i to raspodijeljene po pojedinim kontrolnim portfeljima Banke:

Tablica 5: Promjene u ispravcima vrijednosti i rezervacijama za izloženost kod kojih je izvršeno umanjeno vrijednosti

u milijunima kuna

Promjene u ispravcima vrijednosti i rezerviranjima	Početno stanje ispravaka vrijednosti i rezerviranja	Povećanja ispravaka vrijednosti i rezerviranja tijekom izvještajnog razdoblja	Ostala usklađenja (u neto iznosu)	Smanjenja ispravaka vrijednosti/ ukinuta rezerviranja tijekom izvještajnog razdoblja	Otpisi na teret ispravaka vrijednosti tijekom izvještajnog razdoblja	Prihodi od naplate plasmana otpisanih u proteklom godinama	Završno stanje
Umanjenje (ispravak) vrijednosti plasmana	147,8	22	0	-19,4	-5	0	145,4
Rezerviranja za identificirane gubitke s osnove izvanbilančnih obveza	0,5	0,7	0	-0,8	0	0	0,4
Ispravci vrijednosti plasmana skupine A na skupnoj osnovi	20,5	1,5	0	0	0	0	22

Rezerviranja za izvanbilančne obveze skupine A na skupnoj osnovi	3,8	0,4	0	0	0	0	4,2
--	-----	-----	---	---	---	---	-----

Tablica 6. Izloženosti kod kojih je izvršeno umanjenje vrijednosti, dospjela nenaplaćena potraživanja i promjene u ispravicima vrijednosti po djelatnostima

u milijunima kuna

Glavne vrste djelatnosti	Iznos plasmana i izvanbilančnih obveza kod kojih je izvršeno umanjenje (ispravak) vrijednosti	Stanje ispravaka vrijednosti plasmana i izvanbilančnih obveza	Troškovi (prihodi od ukinutih) ispravaka vrijednosti	Otpisi/ prihodi od naplate plasmana otpisanih u proteklim godinama	Dospjela nenaplaćena potraživanja	Iznos izvanbilančnih obveza za koji su izdvojena rezerviranja za identificirane gubitke	Stanje rezerviranja za identificirane gubitke s osnove izvanbilančnih obveza	Troškovi (prihodi od ukidanja) rezerviranja za identificirane gubitke s osnove izvanbilančnih obveza
Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo	1,2	-0,3	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0
Rudarstvo i vađenje	0,9	-0,2	0,1	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0
Proizvodnja hrane i pića	9,6	-3,5	0,5	0,0	7,8	0,0	0,0	0,0
Proizvodnja odjeće, dorada i bojenje krzna	28,9	-1,4	1,5	-3,6	27,5	0,0	0,0	0,0
Izdavačka i tiskarska djelatnost, te umnožavanje snimljenih zapisa	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Proizvodnja kemikalija, kemijskih proizvoda i umjetnih vlakana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	6,3	-6,1	0,0	0,0	4,0	0,0	0,0	0,0
Proizvodnja proizvoda od metala, osim strojeva i opreme	24,5	-6,2	0,9	0,0	16,6	0,0	0,0	0,0
Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prerađivačka industrija ostalo	30,7	-15,0	1,2	0,0	12,6	0,0	0,0	0,0
Opskrba električnom energijom, plinom i vodom	0,0	0,0	0,0	-1,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Građevinarstvo	90,6	-21,7	2,1	0,0	59,2	0,0	0,0	0,1
Trgovina na veliko i na malo	57,6	-17,9	2,8	0,0	43,0	0,1	-0,1	0,0
Hoteli i restorani	22,8	-7,8	0,4	0,0	8,3	0,0	0,0	0,0
Prijevoz, skladištenje i veze	16,5	-2,7	1,5	0,0	8,8	0,0	0,0	0,0
Financijsko posredovanje	0,7	-0,6	0,0	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0
Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	5,8	-5,2	0,2	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	0,9	-0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obrazovanje	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	0,1	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0

Ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti	4,9	-1,6	0,1	0,0	1,2	0,0	0,0	0,0
Stanovništvo	95,8	-55,9	10,3	0,0	65,4	0,7	-0,3	0,6
Strane osobe	3,6	-3,3	3,3	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0
UKUPNO	402,0	-150,2	25,0	-4,9	260,0	0,8	-0,4	0,7

Tablica 7: Izloženosti kod kojih je izvršeno umanjenje vrijednosti, dospjela nenaplaćena potraživanja i promjene u ispravcima vrijednosti po značajnim geografskim područjima

u milijunima kuna

Značajna geografska područja	Iznos plasmana kod kojih je izvršeno umanjenje (ispravak) vrijednosti	Stanje ispravaka vrijednosti plasmana	Troškovi (prihodi od ukinutih ispravaka vrijednosti)	Otpisi/ prihodi od naplate plasmana otpisanih u proteklom godinama	Dospjela nenaplaćena potraživanja	Iznos izvanbilančnih obveza za koji su izdvojeni rezerviranja za identificirane gubitke	Stanje rezerviranja za identificirane gubitke s osnove izvanbilančnih obveza	Troškovi (prihodi od ukidanja) rezerviranja za identificirane gubitke s osnove izvanbilančnih obveza
REZIDENTI PO ŽUPANIJAMA								
ZAGREBAČKA	8,1	-5,4	0,4	0,0	6,7	0,0	0,0	0,0
KRAPINSKOZAGORSKA	0,9	-0,5	0,4	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0
SISAČKO-MOSLAVAČKA	8,6	-2,6	0,8	0,0	3,6	0,0	0,0	0,0
KARLOVAČKA	0,3	-0,3	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0
VARAŽDINSKA	10,1	-4,7	1,1	0,0	7,0	0,0	0,0	0,0
KOPRIVNIČKOKRIŽEVAČKA	33,6	-14,0	3,3	0,0	16,8	0,2	-0,1	0,1
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	7,5	-5,5	0,9	0,0	5,6	0,1	0,0	0,0
PRIMORSKOGORANSKA	20,8	-10,0	1,9	-0,1	14,5	0,1	-0,1	0,1
LIČKO-SENJSKA	0,2	-0,2	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	7,0	-5,3	0,1	0,0	5,8	0,0	0,0	0,0
POŽEŠKO-SLAVONSKA	85,3	-43,6	4,5	-4,7	60,6	0,1	0,0	0,1
BRODSKO-POSAVSKA	5,8	-4,8	0,1	0,0	1,9	0,0	0,0	0,0
ZADARSKA	12,9	-4,0	1,0	0,0	10,6	0,0	0,0	0,0
OSJEČKO-BARANJSKA	3,9	-2,5	0,5	0,0	1,8	0,0	0,0	0,0
ŠIBENSKO-KNINSKA	0,2	-0,2	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	13,2	-6,3	0,4	0,0	1,7	0,0	0,0	0,0

SPLITSKO-DALMATINSKA	6,4	-4,2	0,7	0,0	4,3	0,0	0,0	0,0
ISTARSKA	8,2	-3,2	0,6	0,0	4,8	0,0	0,0	0,0
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
MEDIMURSKA	24,6	-1,8	0,9	0,0	23,5	0,0	0,0	0,0
GRAD ZAGREB	140,8	-27,8	4,1	-0,1	89,5	0,3	-0,2	0,4
NEREZIDENTI	3,6	-3,3	3,3	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0
UKUPNO	402,0	-150,2	25,0	-4,9	260,0	0,8	-0,4	0,7

2.7 Valutno inducirani kreditni rizik

Banka je izložena valutno induciranom kreditnom riziku kod kredita odobrenih u stranim valutama ili s valutnom klauzulom i kod pada vrijednosti domaće valute, te se aktivno prati i upravlja valutno induciranim kreditnim rizikom. Vjerojatnost ostvarenja valutno inducirano kreditnog rizika procjenjuje na srednju uz nizak utjecaj na rezultat poslovanja.

Hrvatski bankarski sustav već se dulji niz godina može smatrati stabilnim, a makroekonomsko okruženje u kojem posluje obilježavala je niska stopa inflacije i stabilan tečaj. Međutim, hrvatski bankarski sustav istodobno je u velikoj mjeri euroiziran, a neizvjesnost veličine utjecaja i trajanja ekonomske krize može se reflektirati i na monetarni sustav. Ove činjenice mogu pojačati osjetljivost sustava na VIKR, bez obzira na dosadašnju stabilnost, stoga Banka je u relevantnim aktima definirala aktivnosti i smjernice za uspješno upravljanje VIKR-om.

2.8 Tehnike smanjenja kreditnog rizika

Internim aktom Banka je propisala koje instrumente osiguranja koristi te način sustavnog utvrđivanja i praćenja njihove kvalitete.

Banka se može za potrebe smanjenja kreditnog rizika koristiti sljedećim vrstama kreditne zaštite:

Nematerijalna kreditna zaštita jesu, neovisno o stupnju kreditne kvalitete te minimalnim zahtjevima za priznavanje:

- garancije/jamstva,
- kontragarancije,
- kreditne izvedenice
- drugi oblici nematerijalne kreditne zaštite koje je prihvatila Banka

Materijalna kreditna zaštita jesu, neovisno o stupnju kreditne kvalitete te minimalnim zahtjevima za priznavanje: 1) kolateral:

- financijski kolateral,
- nekretnina
- potraživanje,
- ostala materijalna imovina,
- najam/leasing

2) bilančno netiranje

3) ostala materijalna kreditna zaštita:

- gotovinski polog kod treće institucije
- polica životnog osiguranja
 - instrumenti koji će na zahtjev biti otkupljeni.

Sukladno Odluci o adekvatnosti jamstvenoga kapitala kreditnih institucija Banka može priznavati kreditnu zaštitu prilikom izračuna iznosa izloženosti ponderiranih kreditnim rizikom za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik.

Jamstveni kapital Banke na dan 31. prosinac 2012. godine iznosi 429,8 milijuna kuna, dok je ukupan kapitalni zahtjev 303,4 milijuna kuna. Od toga se na kapitalni zahtjev za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, razrjeđivački rizik i rizik slobodne isporuke odnosi 270,7 milijuna kuna, na kapitalni zahtjev za operativne rizike otpada 30 milijuna kuna te na kapitalni zahtjev za valutni rizik 2,7 milijuna kuna.

Stopa adekvatnosti jamstvenoga kapitala Banke prema konačnim revidiranim podacima na dan 31. prosinca 2012. godine iznosi 17%.

U nastavku su kvantitativne informacije u vezi s primjenom tehnika smanjenja kreditnog rizika.

Tablica 8: Iznosi izloženosti s obzirom na primijenjene tehnike smanjenja kreditnog rizika – Standardizirani pristup

u milijunima kuna

Kategorije izloženosti	Materijalna kreditna zaštita		Nematerijalna kreditna zaštita	
	Iznosi izloženosti pokriveni financijskim kolateralom	Iznosi izloženosti pokriveni ostalim priznatim vrstama materijalne kreditne zaštite	Iznosi izloženosti pokriveni garancijama / jamstvima	Iznosi izloženosti pokriveni ostalim priznatim vrstama nematerijalne kreditne zaštite
Izloženosti prema središnjim državama ili središnjim bankama	-	-	-	-
Izloženosti prema lokalnoj i regionalnoj samoupravi	-	-	-	-
Izloženosti prema javnim državnim tijelima	-	-	-	-
Izloženosti prema institucijama (kreditnim institucijama i investicijskim društvima)	26,4	-	-	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	14,0	-	7,2	-
Izloženosti prema stanovništvu	27,9	-	2,7	-
Izloženosti u obliku udjela u investicijskim fondovima	-	-	-	-
Ostale izloženosti	-	-	-	-
UKUPNO	68,3	-	9,9	-

2.9 Standardizirani pristup mjerenja kreditnog rizika

Banka izračunava iznose izloženosti ponderirane kreditnim rizikom primjenom standardiziranog pristupa sukladno Odluci o adekvatnosti jamstvenoga kapitala kreditnih institucija.

U procesu izračuna kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik, Banka koristi isključivo kreditne rejtinge onih vanjskih institucija za procjenu kreditnog rizika koje su priznate od strane HNB-a te kao takve uključene u Popis priznatih VIPKR objavljen na službenoj web stranici HNB-a. Sukladno internim propisima, Banka priznaje kreditne rejtinge VIPKR-a Moody's i Fitch.

Pri izračuna kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik Banka koristi kreditne rejtinge gore spomenute VIPKR-a za sve one tržišne segmente za koje su takvi rejtinzi dostupni. Naravno, pri tome vodeći računa da se svim stavkama knjige Banke koje se mogu smatrati izloženošću prema istom klijentu, u procesu izračuna kapitalnih zahtjeva, pridjeljuje isti rejting, odnosno rejting toga klijenta. Sa druge strane, ako se radi o specifičnom izdanju koje predstavlja izloženost, Banka primjenjuje ponder rizika koji se temelji na kreditnom rejtingu toga izdanja.

U nastavku, prikazana je izloženost prije te poslije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika po kategorijama izloženosti sa stanjem na 31.12.2012.godine propisanim Odlukom o adekvatnosti jamstvenog kapitala kreditnih institucija. Ukupna izloženost također je raspoređena prema stupnjevima kreditne kvalitete.

Tablica 9: Izloženosti prema središnjim državama i središnjim bankama

u milijunima kuna

Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
0	458,6	458,6
10		
20	12,3	12,3
35		
50	4,9	4,9
75		
100	38,3	38,3
100		
150		
1.250		

ostali ponderi rizika		
	514,1	514,1

Tablica 10: Izloženosti prema lokalnoj i regionalnoj samoupravi

u milijunima kuna

Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
0		
10		
20		
35		
50	6,4	6,4
75		
100		
100		
150		
1.250		
ostali ponderi rizika		
	6,4	6,4

Tablica 11: Izloženosti prema javnim državnim tijelima

u milijunima kuna

Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
0	19,0	28,8
10		
20		
35		

50		
75		
100		
100		
150		
1.250		
ostali ponderi rizika		
	19,0	28,8

Tablica 12: Izloženosti prema institucijama

u milijunima kuna

Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
0	0,0	0,0
10		
20	330,7	304,2
35		
50	61,5	61,5
75		
100	40,3	40,3
100		
150		
1.250		
ostali ponderi rizika		
	432,5	406,0

Tablica 13: Izloženosti prema trgovačkim društvima

u milijunima kuna

Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
0		
10		
20		
35	21,6	19,5
50	133,9	133,7
75		
100	1441,0	1286,4
100		
150	96,1	95,4
1.250		
ostali ponderi rizika		
	1692,6	1535,0

Tablica 14: Izloženosti prema stanovništvu

u milijunima kuna

Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
0		
10		
20		
35	111,2	111,2
50	8,2	8,2
75	406,6	335,8
100	109,9	97,4
100		
150	8,0	7,2

1.250		
ostali ponderi rizika		
	643,9	559,8

Tablica 15: Izloženosti prema investicijskim fondovima

u milijunima kuna

Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
0		
10		
20		
35		
50		
75		
100	53,7	53,7
100		
150	0,3	0,3
1.250		
ostali ponderi rizika		
	54,0	54,0

Tablica 16: Ostale izloženosti

u milijunima kuna

Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
0	41,0	105,1
10		
20		3,2
35		

50		
75		
100	116,8	116,8
100		
150		
1.250		
ostali ponderi rizika		
	157,8	225,1

3. Tržišni rizici, rizik promjene kamatne stope i rizik likvidnosti

3.1 Tržišni rizici

Banka je izložena tržišnom riziku koji predstavlja mogućnost gubitka po bilančnim i izvanbilančnim pozicijama uslijed promjena tržišnih cijena.

Pod promjenom tržišnih cijena podrazumijevaju se: promjene kamatnih stopa, tečajeva, cijena financijskih instrumenata, indeksa ili ostalih tržišnih faktora koji utječu na vrijednost financijskih instrumenata.

Tržišni rizik obuhvaća:

- Pozicijski rizik
- Valutni rizik
- Robni rizik
- Tržišni rizici koji su povezani sa kreditnim rizikom (rizik namire i druge ugovorne strane)

Nadležnosti i odgovornosti u procesu upravljanja tržišnim rizicima uređene su internim aktima kojima se određuje opseg poslovanja pojedinog organizacijskog dijela i nadležnost i odgovornost zaposlenika Banke. U prvom redu sektor Riznice i Poslovna mreža u okviru svojih nadležnosti odgovorni su za provođenje politika iz područja upravljanja tržišnim rizicima. Organizacijske jedinice odgovaraju različitim članovima Uprave, zavisno o nadležnosti pojedinog člana Uprave.

Nadzorni odbor daje suglasnost Upravi Banke na strategiju i politike upravljanja rizicima i organizacijski ustroj Banke.

Uprava Banke odgovorna je za precizno i jasno definiranje i delegiranje odgovornosti u procesu upravljanja tržišnim rizikom kao i za usvajanje limita za preuzimanje tržišnih rizika. Uprava Banke periodično razmatra izloženost Banke tržišnom rizikom, na osnovu materijala primljenih od Službe za upravljanje rizicima. Uprava Banke treba najmanje jedanput godišnje na temelju prijedloga Direkcije za upravljanje tržišnim, operativnim i ostalim rizicima razmotriti postojeće politike i procedure koje uređuju sustav upravljanja tržišnim rizikom.

Za potrebe upravljanja tržišnim rizicima pripremaju se izvještaji za Upravu Banke i Nadzorni odbor te ALCO odbor. Najmanje jednom mjesečno izvještaji se analiziraju na sjednicama ALCO-a.

3.1.1 Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (u daljem tekstu: ALCO odbor)

ALCO je tijelo ustrojeno od strane Uprave Banke koje utvrđuje poslove i opseg odgovornosti, te je odgovorna za njegov rad.

U području upravljanja aktivom i pasivom Banke ALCO odbor određuje organizacijsku podlogu za upravljanje postojećim i budućim rizikom promjene kamatne stope, tržišnim rizikom i rizikom likvidnosti u knjizi Banke.

ALCO odbor savjetodavno je tijelo koje je uključeno u sljedećim procesima:

- Adekvatno provođenje politika i procedura za upravljanje tržišnim rizikom u praksi
- Ocjenu adekvatnosti standarda za mjerenje tržišnih rizika
- Razmatranje svih izvješća o tržišnim rizicima koje dostavlja Služba za upravljanje rizicima
- Predlaganje korektivnih mjera u slučaju nepoštivanja definiranog sustava identificiranja, mjerenja, praćenja, kontrole i izvješćivanja o tržišnim rizicima
- Predlaganje mjera za svođenje tržišnih rizika na prihvatljivu razinu za Banku i održavanje poslovanja Banke u okviru definiranih limita.

3.1.2 Valutni rizik

Valutni rizik je rizik koji nastaje uslijed promjene međuvalutnih odnosa i promjene vrijednosti domaće valute u odnosu na sve strane valute u kojima Banka ima poziciju.

Utjecaj ovih promjena na Banku može biti gubitak ili dobitak, ovisno o kretanju tečajeva, ali s obzirom na mogućnost gubitka predstavlja potencijalnu rizičnu situaciju koja može imati posljedice na ukupnu financijsku situaciju Banke. Sektor riznice dnevno utvrđuje tečajeva stranih valuta.

Banka u svojim poslovnim knjigama na stavkama aktive i pasive ima otvorene račune u raznim valutama. Ako je veći saldo u pojedinoj valuti na strani aktivnih konta, Banka ima otvorenu “dugu poziciju”, a ako je veći saldo na strani pasivnih konta, Banka ima otvorenu “kratku poziciju”.

Otvorenost ukupne devizne pozicije valutnom riziku Banka održava u postotcima prema jamstvenom kapitalu propisanim od strane Hrvatske narodne banke. Navedeni postotak ne smije prelaziti iznos koji čini 30% jamstvenog kapitala Banke.

Istovremeno Banka je dužna krajem svakog radnog dana osigurati pokrivenost deviznih obveza deviznim potraživanjima u postotku propisanom posebnom odlukom Hrvatske narodne banke. Kretanje devizne pozicije Banke prati se dnevno temeljem izvješća prema zahtjevima Hrvatske narodne banke.

Sektor Riznice i Služba za upravljanje rizicima odgovorni su za operativno odnosno dnevno upravljanje valutnim rizikom, dok je strateško upravljanje u nadležnosti ALCO odbora i Uprave Banke.

Sektor riznice dnevno prati i analizira kretanje tečajeva i intervalutarnih odnosa, te na temelju tako utvrđenog trenda upravlja otvorenošću deviznih pozicija u pojedinim valutama. Predviđeni trend

provjerava se svakodnevno putem informacija o očekivanim kretanjima tečajeva, primljenim od drugih banaka i institucija.

Sektor riznice i ALCO odbor predlažu mjere za uklanjanje neusklađenosti koje mogu biti:

Kod “duge pozicije”

- prodaja valute,
- arbitraža,
- prodaja udjela u novčanim fondovima s valutnom klauzulom
- prodaja deviznih vrijednosnica i vrijednosnica denominiranih u stranoj valuti, □ smanjenje plasmana uz valutnu klauzulu, □ povećanje depozita uz valutnu klauzulu.

Kod “kratke pozicije”

- kupnja valute,
- arbitraža,
- kupnja udjela u novčanim fondovima s valutnom klauzulom,
- kupnja deviznih vrijednosnica i vrijednosnica denominiranih u stranoj valuti, □ povećanje plasmana uz valutnu klauzulu, □ smanjenje depozita uz valutnu klauzulu.

Sektor riznice tjedno izvješćuje Upravu Banke o dnevnom kretanju devizne pozicije i pokrivenosti deviznih obveza deviznim potraživanjima.

Temeljem dnevnih izvješća o ukupnoj izloženosti valutnom riziku, Direkcija za upravljanje tržišnim, operativnim i ostalim rizicima sastavlja mjesečni pregled ukupne dnevne izloženosti Banke valutnom riziku - bez pozicije u opcijama i uključujući pozicije u opcijama. Izvještaj se dostavlja Upravi Banke.

Ocjenu tržišne vrijednosti trenutnog portfelja izrađuje Direkcija za upravljanje tržišnim, operativnim i ostalim rizicima i mjesečno izvješćuje Upravu Banke. Mjerenje se obavlja dnevno primjenom VaR (Value at Risk) metodologije.

Sustav kontrole, praćenja i izloženosti valutnom riziku prilikom špekulativnog FX trgovanja, propisan je Pravilnikom o trgovanju devizama i upravljanju valutnom pozicijom.

3.1.3 Pozicijski rizik

Pozicijskim rizicima smatraju se tržišni rizici koji nastaju iz trgovanja vrijednosnim papirima. Upravljanje pozicijskim rizikom propisano je Politikom ulaganja u vrijednosne papire.

Politika je izrađena u skladu sa:

- zakonskim propisima i regulatornim standardima,
- uvjetima na tržištu kapitala i tržištu novca
- odlukama i suglasnostima dobivenim od Nadzornog odbora o utvrđivanju limita i
- najvećim dopuštenim izloženostima Banke po pojedinim dužničkim i vlasničkim vrijednosnim papirima.

U cilju minimiziranja pozicijskog, a time i ukupnog tržišnog rizika Banka prvenstveno ulaže u dužničke vrijednosnice u skladu sa ograničenjima i sklonosti riziku definiranom Politikom ulaganja u vrijednosne papire.

Kupoprodaja, praćenje stanja i dospijeca vrijednosnica u portfelju Banke obavlja se u Sektoru riznice. Limitiranje iznosa ulaganja u pojedinu vrijednosnicu i ukupnih ulaganja u sve vrijednosnice kao i ažurno praćenje tržišne vrijednosti portfelja svodi tržišni rizik na prihvatljivu razinu.

Izvješće o vrijednosti ulaganja i tržišnim cijenama vrijednosnica Direkcija za upravljanje tržišnim, operativnim i ostalim rizicima mjesečno dostavlja Upravi Banke i ALCO odboru. Struktura izvješća, koje osim vrijednosti, sadrži i pokazatelje rizičnosti detaljno je propisana Procedurom za upravljanje tržišnim rizicima.

Za praćenje dospijeca vrijednosnih papira, isplate kupona i dividendi, namiru transakcija te knjigovodstveno evidentiranje zadužen je Sektor platnog prometa i pozadinskih poslova.

3.1.4 Rizik ulaganja u vrijednosne papire

Banka je izložena riziku ulaganja u vrijednosne papire koji može nastati zbog pada vrijednosti vrijednosnih papira u portfelju Banke.

Upravljanje portfeljom treba osigurati takvu kombinaciju (agregat) vrijednosnica (po iznosu, vrsti, prinosu i riziku) koji ima najpovoljniji odnos profita spram rizika.

U svrhu nadzora i kontrole rizika vrijednosnih papira, pri donošenju planova izloženosti prema ovoj vrsti rizika, utvrđuju se kriteriji raspoređivanja pojedinih vrsta vrijednosnih papira (blagajnički i trezorski zapisi, udjeli u investicijskim fondovima, vlasnički i dužnički vrijednosni papiri) u trgovački ili investicijski portfelj, njihovog eventualnog trgovanja odnosno kupnje ili prodaje kao i kriterij maksimalno dopuštene vrijednosti tih portfelja s obzirom na zakonska i interna ograničenja. Identifikacija, mjerenje, praćenje, kontrola i sustav izvješćivanja detaljno su regulirani Politikom i Procedurom upravljanja tržišnim rizicima, Politikom ulaganja u vrijednosne papire, Pravilnikom za vrednovanje financijskih instrumenata te ostalim internim aktima i radnim uputama.

Višak likvidnosti Banka će najvećim dijelom usmjeravati u dužničke vrijednosne papire odgovarajućeg rejtinga a manji dio likvidnih sredstava će biti investiran u vlasničke vrijednosne papire u Hrvatskoj i inozemstvu i investicijske fondove.

Banka je procijenila utjecaj rizika ulaganja u vrijednosne papire na poslovni rezultat srednjim te s obzirom na postojeću i ciljanu kvalitetu portfelja vrijednosnih papira vjerojatnost ostvarenja rizika ocijenjena je velikom.

Upravljanje vlasničkim ulaganjima u knjizi Banke:

Tablica 17: Iznosi izloženosti po vlasničkim ulaganjima u knjizi banke

u milijunima kuna

Skupine vlasničkih ulaganja u knjizi banke	Usporedba		
	Bilančni iznos	Fer vrijednost	Tržišna cijena

Vlasnička ulaganja u kreditne institucije			
koja ne kotiraju na burzi, u dostatno diversificiranim portfeljima			
koja kotiraju na burzi	27,4	27,4	27,4
ostala vlasnička ulaganja			
Vlasnička ulaganja u financijske institucije			
koja ne kotiraju na burzi, u dostatno diversificiranim portfeljima			
koja kotiraju na burzi	5,0	5,0	5,0
ostala vlasnička ulaganja	3,8	3,8	
Vlasnička ulaganja u trgovačka društva			
koja ne kotiraju na burzi, u dostatno diversificiranim portfeljima			
koja kotiraju na burzi	15,4	15,4	15,4
ostala vlasnička ulaganja	1,4	1,4	

□

Tablica 18: Ukupni realizirani i nerealizirani dobiti/gubici od vlasničkih ulaganja u knjizi banke u milijunima kuna

Skupine vlasničkih ulaganja u knjizi banke	Realizirani i nerealizirani dobiti/gubici od vlasničkih ulaganja u knjizi banke	Kumulativni realizirani dobiti/gubici od prodaje ili prestanka držanja vlasničkih ulaganja na neki drugi način tijekom izvještajnog razdoblja	Nerealizirani dobiti/gubici od vlasničkih ulaganja u knjizi banke	
			Ukupno nerealizirani dobiti/gubici	Iznos nerealiziranih gubitaka i iznos očekivanog gubitka po vlasničkim ulaganjima uključen u izračun osnovnog ili dopunskog kapitala
Vlasnička ulaganja u kreditne institucije				
koja ne kotiraju na burzi, u dostatno diversificiranim portfeljima				
koja kotiraju na burzi			-0,6	-0,6
ostala vlasnička ulaganja				
Vlasnička ulaganja u financijske institucije				
koja ne kotiraju na burzi, u dostatno diversificiranim portfeljima				
koja kotiraju na burzi			-1,6	-1,8
ostala vlasnička ulaganja				
Vlasnička ulaganja u trgovačka društva				

koja ne kotiraju na burzi, u dostatno diversificiranim portfeljima						
koja kotiraju na burzi		0,2		-11,8	-11,9	
ostala vlasnička ulaganja						
UKUPNO	0,0	0,2	0,0	-14,0	-14,3	0,0

3.1.5. Rizik namire

Banka je izložena riziku namire ako transakcije koje se odnose na dužničke, vlasničke i robne instrumente, razmjenu valuta između banke i njezine druge ugovorne strane, nisu izvršene u roku 5 ili više radnih dana nakon datuma namire.

Izloženost riziku isporuke čini razlika između ugovorene i tekuće tržišne cijene za određeni dužnički, vlasnički ili robni instrument, ali samo u slučaju kada ta razlika predstavlja gubitak za Banku.

Banka ne izračunava izloženost riziku namire za «repo» i «obratne repo» ugovore, te ugovore o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe.

Banka izračunava rizik namire koji nastaje u slobodnim isporukama, odnosno u sljedećim isporukama:

1. ako je platila vrijednosne papire ili robu prije nego što ih je primila ili ako je isporučila vrijednosne papire ili robu prije nego što su joj plaćeni;
2. u slučaju transakcija s inozemstvom, ako je prošao jedan ili više dana od kada je izvršeno plaćanje ili izvršena isporuka opisana pod točkom 1.

Banka je procijenila mogući negativan utjecaj rizika namire na poslovanje Banke niskim, a vjerojatnost ostvarenja srednjom. Za izračun kapitalnih zahtjeva za tržišni rizik Banka koristi jednostavni pristup.

3.2 Rizik likvidnosti

3.2.1 Pojam rizika likvidnosti

Pod rizikom likvidnosti podrazumijeva se rizik da Banka neće biti sposobna financirati povećanje rasta aktive i podmiriti obveze po njihovom dospjeću. Osigurati likvidnost Banke jedna je od najvažnijih zadaća u upravljanju Bankom, tako da je upravljanje ovim rizikom od iznimne važnosti. Smjernice za upravljanje rizikom likvidnosti određene su Strategijom upravljanja likvidnosnim rizikom i Politikom upravljanja likvidnosnim rizikom. Politika propisuje identifikaciju, analizu i mjerenje, limitiranje, te izvještavanje o riziku likvidnosti.

3.2.2 Proces upravljanja rizikom likvidnosti

Banka identificira tri osnovna oblika rizika likvidnosti: (1) rizik neusklađene likvidnosti (2) rizik pojačane likvidnosti te (3) tržišni rizik likvidnosti.

Rizik neusklađene likvidnosti nastaje zbog neusklađenosti stavaka aktive i pasive Banke. *Rizik pojačane likvidnosti* je rizik koji nastaje zbog potrebe viših iznosa likvidnih sredstava koje bi Banka

mogla trebati u budućnosti. *Rizik likvidnosti tržišta* nastaje zbog potencijalne slabije likvidnosti financijskog tržišta, što ima za posljedicu nemogućnost prodaje ili pribavljanja likvidne imovine.

Izloženost riziku likvidnosti nastaje u poslovanju Banke radi nastojanja ostvarenja veće financijske dobiti proizašle iz ročne neusklađenosti bilance Banke. S obzirom na strateško opredjeljenje Banke, održavanje visokog nivoa likvidnosti predstavlja imperativ u procesu upravljanja ovim rizikom. Reputacija visoko likvidne Banke posebno je značajna za osiguranje rasta poslovanja kroz rast depozita stanovništva i poslovnih subjekata.

Imajući u vidu značajan utjecaj koji negativne informacije i stav javnosti o Banci mogu imati na likvidnost Banke i koje kao posljedicu mogu imati smanjenja učešća Banke na financijskom tržištu, smanjenje kreditnih linija i povlačenje depozitnog potencijala, Banka posebno vodi računa o izgradnji imidža Banke i pozitivnog stava javnosti i ključnih klijenata o pouzdanosti i uspješnosti Banke.

Banka je procijenila, vođena načelom opreznosti, mogući negativan utjecaj na poslovanje Banke i vjerojatnost ostvarenja kao srednji.

Planirani rast ulaganja u vlasničke i dužničke vrijednosne papire, ekonomsko okruženje te nedovoljno razvijena znanja i sustav mjerenja likvidnosnog rizika, ključni su aspekti koji u narednom razdoblju zahtijevaju snažan i kontinuiran nadzor procesa te poboljšanje u svim mogućim segmentima.

Unutarnji postupci Banke za određivanje i mjerenje rizika likvidnosti te procedure za primjenu utvrđenih postupaka i načina mjerenja kao i postupci za nadzor istih, definirani su Strategijom upravljanja rizikom likvidnosti, Politikom upravljanja likvidnosnim rizikom, Planom postupanja u kriznim situacijama te ostalim internim aktima i radnim uputama kojima se jasno definiraju kriteriji i postupci upravljanja likvidnošću.

3.3 Kamatni rizik

3.3.1 Pojam kamatnog rizika

Kamatni rizik predstavlja izloženost Banke promjenama kamatnih stopa. Rizik promjene kamatnih stopa utječe na sadašnju vrijednost budućih novčanih tokova, a time i na neto kamatni prihod te na ostale prihode i rashode osjetljive na promjenu kamatnih stopa.

Sustav upravljanja rizikom kamatne stope iz knjige Banke uspostavljen je sukladno potrebama Banke u odnosu na veličinu, obujam i složenost poslovnih procesa, i kao takav ima funkciju identifikacije, mjerenja, praćenja i kontrole svih značajnih izvora rizika kamatne stope.

Kamatni rizik u poslovanju Banke može se dvojako promatrati kroz strukturnu izloženost ukupne bilance Banke riziku promjene kamatne stope te kroz operativnu izloženost banke riziku kamatne stope preko svojih pozicija u kamatno osjetljivim instrumentima na valutnom, novčanom te tržištu obveznica (fixed income).

Izloženost kamatnom riziku nastaje zbog ročne neusklađenosti mijenjanja cijena aktive i pasive, odnosno rezultat je (ne)usklađenosti izvora i sredstava s obzirom na visinu i vrstu kamatne stope. Cilj upravljanja kamatnim rizikom je osiguranje optimalne i stabilne neto kamatne marže, a time

ujedno i neto profita. Banka je izložena kamatnom riziku koji je sastavni dio tržišnog rizika i pokazuje osjetljivost finacijskog stanja (profitabilnosti) Banke na promjene kamatnih stopa.

Uzroci nastanka kamatnog rizika su nezadovoljavajući kamatni raspon („spread“), neusklađenost kamatonosne aktive i kamatonosne pasive Banke, neusklađenost kamatno osjetljive aktive i pasive Banke („gap“), ročna nesuklađenost primijenjenih fiksnih i varijabilnih kamatnih stopa, neusklađenost izvora i dugoročnih plasmana, promjena kamatnih stopa na tržištima i promjene u sklonosti komitenata.

Kako se Banka ne može izolirati od utjecaja kamatnog rizika, a da bi se mogla zaštititi od nepovoljnih utjecaja kretanja kamatne stope, kvalitetna spoznaja izvora i oblika kamatnoga rizika je nužna.

Utjecaj kamatnog rizika na finacijsko stanje Banke promatra se kroz utjecaj na ekonomsku vrijednost i tržišnu vrijednost Banke te je s obzirom na uvjete ekonomskog okruženja i obzirom na tržišnu konkurenciju Banka vjerojatnost ostvarenja kamatnog rizika procijenila na srednju uz potencijalni srednji utjecaj rizika na rezultat poslovanja.

Unutarnji postupci Banke za određivanje i mjerenje kamatnog rizika, te procedure za primjenu utvrđenih postupaka i načina mjerenja, kao i postupci za nadzor istih, definirani su Politikom upravljanja kamatnim rizikom, procedurama te ostalim internim aktima i radnim uputama kojima se jasno definiraju kriteriji i postupci upravljanja kamatnim rizikom.

Na temelju odluke regulatora o upravljanju rizikom kamatne stope, Banka razmatra sljedeće izvore ostvarivanja gubitka uslijed promjene kamatnih stopa:

- Rizik ročne neusklađenosti nastaje kao posljedica razlike u dospjeću (kod instrumenata sa fiksnom kamatnom stopom) ili ponovnog utvrđivanja kamatne stope (kod instrumenata sa promjenjivom kamatnom stopom) pozicija aktive, pasive i izvanbilančnih pozicija. Premda je ova neusklađenost osnova bankarskog poslovanja, u uvjetima nepredvidljivih kretanja kamatnih stopa, prihodi i kapital Banke mogu biti ugroženi.
- Rizik krivulje prinosa nastaje kao posljedica utjecaja promjene nagiba krivulje prinosa u uvjetima neusklađenosti dospjeća, na prihode i kapital Banke.
- Temeljni rizik nastaje kao posljedica slabe korelacije promjene kamatnih stopa na instrumente sa istim rokom dospjeća ali vezanim za različite indekse kamata (šestomjesečni EURIBOR ili šestomjesečna državna obveznica)
- Rizik opcionalnosti nastaje kao posljedica implicitne opcije u pozicijama aktive, pasive ili izvanbilančnih pozicija. Krediti imaju pravo prijevremene otplate dok depoziti po viđenju mogu biti povučeni u svakom trenutku, a oročeni depoziti imaju pravo prijevremenog razročenja. Promjene kamatnih stopa u ovom kontekstu mogu rezultirati povećanjem atraktivnosti opcije prijevremene otplate ili povlačenja depozita, što je zavisno od pravca promjene stopa. Ukoliko se ne obrati pažnja na ovakve pozicije, njihov utjecaj na prihode i vrijednost kapitala može biti negativan.

3.3.2 Upravljanje, mjerenje i kontrola kamatnog rizika

Pravodoban nadzor od strane Uprave Banke pretpostavka je efikasnog i pouzdanog sustava upravljanja rizikom kamatne stope, temeljem čega je neophodno uspostaviti jasno definirane nadležnosti i odgovornosti u procesu upravljanja rizikom kamatne stope.

Uspostavljeni sustav mjerenja rizika kamatne stope određuju sljedeće aktivnosti:

- Identifikacija pozicija aktive, pasive i izvanbilančnih pozicija koje su osjetljive na promjene kamatnih stopa;
- Identifikacija i procjena izvora rizika kamatne stope za kamatno osjetljive pozicije aktive, pasive i izvanbilančnih pozicija (rizik ročne neusklađenosti, rizik krivulje prinosa, temeljni rizik i rizik opcionalnosti).
- Upotreba opće prihvaćenih financijskih tehnika mjerenja rizika kamatne stope,
- Primjereno dokumentiranje pretpostavki i parametara,

Mjerenje izloženosti rizika promjene kamatnih stopa Banka mjeri modelom izračuna gap analize promjene cijene. Izračunava se razlika između kamatonosno promjenjive aktive i pasive uključujući izvanbilančne pozicije po određenim vremenskim intervalima i kumulativna gap pozicija, te tako dobivena razlika predstavlja gap za pojedinu vremensku zonu. Također, na temelju godišnje kumulativne razlike simulira se gubitak uslijed promjene kamatne stope na strani aktive i/ili pasive za +/-0,5%, +/-1,0% i +/-2%.

Direkcija za upravljanje tržišnim, operativnim i ostalim rizicima i Služba za kontrolu rizika jedanput godišnje izrađuju stres testove te pripremaju materijale za ALCO odbor na kojem se analiziraju rezultati stres testiranja. Banka koristi fiksne kamatne stope, promjenjive - tržišne kamatne stope vezane za neki od tržišnih indeksa (npr. ZIBOR, EURIBOR) i administrativne – promjenjive kamatne stope (koje se mogu mijenjati odlukom Uprave Banke).

Tromjesečno izvješće se sastavlja na temelju mjesečnih statističkih izvješća. Izvješće o kamatnoj marži se izrađuje mjesečno. Mogućnost promjene kamatne stope na kredite i dužničke vrijednosne papire, te oročene depozite i primljene kredite, prati se tromjesečno po rokovima u kojima je moguće odlukom Uprave Banke izmijeniti kamatne stope.

Efekte promjene kamatnih stopa na prihode, Banka mjeri primjenom GAP-a dospijeća. Iznos GAP-a se množi sa potencijalnom promjenom kamatne stope kako bi se dobila promjena kamatnih prihoda uslijed potencijalne promjene kamatne stope. Potencijalna promjena kamatne stope predstavlja standardni kamatni šok ili neku drugu očekivanu promjenu dobivenu na osnovu iskustva, simulacije ili procjene višeg rukovodstva Banke.

U skladu sa strategijom utvrđenim rizičnim profilom Banke a uzimajući u obzir potencijalni utjecaj kamatnog rizika na prihode Banke u raznim simuliranim scenarijima kretanja kamatnih stopa, Politikom upravljanja rizikom kamatne stope u knjizi Banke utvrđeni su sljedeći limiti:

- Prosječna kamatna marža ne smije pasti ispod 40% prosječne aktivne kamatne stope.
- Godišnja kumulativna razlika (kumulativni gap) ne smije prelaziti 20% ukupne kamatonosno promjenjive aktive, odnosno 20% ukupne kamatonosno promjenjive pasive.

Testiranje osjetljivosti rizika kamatne stope na Banku obavlja se najmanje jednom godišnje pomoću simulacije utjecaja promjene kamatnih stopa na neto kamatnu maržu u budućnosti. U obzir se uzimaju i različita elastičnost promjene kamatnih stopa Banke u slučaju pada i rasta kamatnih stopa

na tržištu. Služba za kontrolu rizika priprema izvješće o osjetljivosti neto kamatnog prihoda u različitim scenarijima. Svrha ovih scenarija je identifikacija slabih točaka u strukturi portfelja i poslovanju Banke. Služba za kontrolu rizika izvještaj o stres testovima priprema jedanput godišnje te ga dostavlja Upravi Banke i ALCO-u.

Tablica 19: Kamatni rizik u knjizi banke – promjene ekonomske vrijednosti, dobiti ili druge relevantne mjere kreditne institucije u milijunima kuna

Promjene ekonomske vrijednosti/dobiti po valutama	Kamatni rizik u knjizi banke	
	Standardni kamatni šok (+/- 200 baznih bodova)	
	Smanjenje ekonomske vrijednosti/dobiti kreditne institucije	Povećanje ekonomske vrijednosti/dobiti kreditne institucije
Valuta HRK	0,6	-0,6
Valuta EUR	-10,0	10,0
Ostale valute (ukupno)	1,5	-1,5
UKUPNO	-7,9	7,9

4. Operativni rizici

Operativni rizik je rizik gubitka koji nastaje zbog pogrešaka, prekršaja, prekida ili šteta uzrokovanih internim procesima, osobama, sustavima ili eksterno uzrokovanim događajima. Navedena definicija obuhvaća pravni rizik, ali ne i strateški rizik odnosno reputacijski rizik.

U svrhu učinkovitog procjenjivanja i upravljanja operativnim rizikom na razini Banke, Banka koristi sljedećih metode:

- samoprocjena rizika temeljem upitnika o operativnom riziku,
- mapa rizika i
- praćenje ključnih pokazatelja rizika (KPR).

Svrha procjene operativnih rizika je utvrđivanje vrsta operativnih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti, te procjena stupnja ranjivosti u odnosu na utvrđene rizike.

Afirmacija kulture i svjesnosti o postojanju te upravljanju operativnim rizicima kroz organizacijsku strukturu Banke, temelj je sustava adekvatnog upravljanja ovim rizikom te optimizacije s ciljem ostvarivanja strateških planova Banke.

Sustav kontinuiranog mjerenja operativnih rizika, usavršavanja internih kontrola i preventivno djelovanje praćenjem i identificiranjem faktora operativnog rizika, osnovne su metode za postizanje ciljeva upravljanja ovom vrstom rizika.

Unutarnji postupci Banke za određivanje i mjerenje operativnog rizika te procedure za primjenu utvrđenih postupaka i načina mjerenja kao i postupci za nadzor istih, definirani su Politikom upravljanja operativnim rizikom, Procedurama te ostalim internim aktima i radnim uputama kojima se jasno definiraju kriteriji i postupci upravljanja operativnim rizikom.

Banka je svjesna mogućeg izvora troška direktno vezanog za zahtjeve upravljanja operativnim rizikom, ali zahvaljujući vlastitom kvalitetnom ustroju i pokrivenosti ostalih aspekata, mogući negativan utjecaj na poslovanje Banke procjenjuje niskim uz srednju vjerojatnost ostvarenja operativnih rizika.

Događaji operativnog rizika sakupljaju se u jedinstvenu bazu podataka o operativnom riziku korištenjem web aplikacije Pobaoprisk. Podatke o događajima operativnog rizika u bazu podataka unose ovlaštenici za prijavu operativnog rizika.

Podaci o nastalim događajima operativnog rizika u bazi podataka se koriste radi boljeg upravljanja operativnim rizicima na način da pružaju bolji uvid o izloženosti operativnom riziku, identificiraju kritične točke u Banci i da daju mogućnost menadžmentu da poduzme aktivnosti u cilju smanjenja operativnog rizika. Prikupljeni podaci su podloga za efikasno upravljanje operativnim rizikom kroz analizu događaja, kvantifikaciju učinaka rizika i događaja, te unapređivanje i razvijanje metoda za njegovo ublažavanje, smanjenje i kontrolu.

Prema Basel II smjernicama i direktivama Europske unije postoje 3 metode mjerenja operativnog rizika, a to su:

- pristup osnovnog pokazatelja (BIA)
- standardizirani pristup (SA)
- napredni pristup mjerenja (AMA)

Banka se odlučila za primjenu pristupa osnovnog pokazatelja (BIA). Prema pristupu osnovnog pokazatelja, kapitalni zahtjev za operativni rizik je 15 posto trogodišnjeg prosjeka relevantnog pokazatelja. Prosjek posljednja tri relevantna pokazatelja računa se kao aritmetička sredina.

Osnova za izračun relevantnog pokazatelja je zbroj neto kamatnih i neto nekamatnih prihoda.

Uprava Banke je osnovala Komisiju za upravljanje operativnim rizikom, kao savjetodavni i stručni organ za potporu pri odlučivanju, a s ciljem postizanja kontrole nad rizicima i optimiziranja odnosa rizik/dobit. Komisija za upravljanje operativnim rizicima Banke sastoji se od predsjednika Komisije i zamjenika predsjednika te šest članova.

Svrha Komisije za upravljanje operativnim rizicima je osiguravanje sveobuhvatnog pristupa rizicima Banke, uspostavljanje i održavanje učinkovitog sustava unutarnjih kontrola i sustava neprekidnosti poslovanja. Komisija je odgovorna za praktičnu uspostavu okvira za operativni rizik i praćenje provedbe uspostave sustava upravljanja operativnim rizikom.

Direkcija za upravljanje tržišnim, operativnim i ostalim rizicima tromjesečno izvještava Upravu Banke i Komisiju za upravljanje operativnim rizicima o štetnim događajima, aktivnostima i provedenim mjerama za poboljšanje/uklanjanje izloženosti operativnom riziku unutar izvješća o rizicima.

U cilju primjerenog upravljanja operativnim rizikom Banka je osigurala:

- Upravljanje informacijskim sustavom i rizikom informacijskog sustava kroz funkciju voditelja sigurnosti informacijskog sustava, Odbor za upravljanje informacijskim sustavom i te Komisiju za upravljanje operativnim rizicima
- Primjereno upravljanje rizicima povezanim s eksternalizacijom
- Upravljanje rizikom usklađenosti i pravnim rizikom
- Primjereno upravljanje kontinuitetom poslovanja kroz određivanje kritičnih poslovnih

- Kroz usvajanje plana kontinuiteta poslovanja i plana za slučaj nepredviđenih okolnosti
- Uspostavljen primjeren sustava za sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma kroz odgovorne osobe i interne akte.

5. Ostali rizici

5.1 Rizik usklađenosti (compliance)

Rizik usklađenosti jest rizik od izricanja mogućih mjera i kazna te rizik od nastanka značajnoga financijskog gubitka ili gubitka ugleda što ga Banka može pretrpjeti zbog neusklađenosti s propisima, standardima i kodeksima te internim aktima.

Unutarnji postupci Banke za određivanje i mjerenje rizika usklađenosti te procedure za primjenu utvrđenih postupaka i načina mjerenja kao i postupci za nadzor istih, definirani su Pravilnikom o funkciji praćenja usklađenosti kojima se jasno definiraju kriteriji i postupci upravljanja rizikom usklađenosti.

Obzirom na opseg i trajanje prilagodbi regulatornim zahtjevima, Banka je u narednom razdoblju spremna vjerojatnost ostvarenja rizika usklađenosti ocijeniti malom dok dobrom poslovnom praksom potencijalni utjecaj na rezultat ocjenjuje niskim.

U cilju što kvalitetnijeg ovladavanja rizikom usklađenosti Banka je formirala samostalnu organizacijsku jedinicu koja neovisno obavlja poslove cjelovitog nadzora nad usklađenosti poslova Banke.

5.2 Rizik države

Rizik države predstavlja vjerojatnost ostvarivanja gubitaka za Banku zbog nemogućnosti naplate potraživanja od fizičkih i pravnih osoba sa prebivalištem/sjedištem izvan Republike Hrvatske, a iz razloga koji su vezani za politički, socijalni i ekonomski ambijent zemlje u kojoj se nalazi sjedište, odnosno prebivalište dužnika.

Rizik države obuhvaća:

- političko-ekonomski rizik pod kojim se podrazumijeva vjerojatnost ostvarivanja gubitaka koji proizlaze iz nemogućnosti naplate potraživanja Banke zbog ograničenja utvrđenih aktima državnih i drugih institucija zemlje dužnika, kao i općih ekonomskih okolnosti u toj državi
- rizik transfera pod kojim se podrazumijeva vjerojatnost ostvarivanja gubitaka zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije službena valuta zemlje dužnika, koja proizilazi iz ograničenja plaćanja obveza prema vjerovnicima iz drugih zemalja u određenoj valuti, utvrđenih aktima državnih i drugih institucija države dužnika

Unutarnji postupci Banke za određivanje i mjerenje rizika države te procedure za primjenu utvrđenih postupaka i načina mjerenja kao i postupci za nadzor istih, definirani su Procedurom upravljanja rizikom države te ostalim internim aktima kojima se jasno definiraju kriteriji i postupci upravljanja rizikom države.

Banka vjerojatnost ostvarenja rizika države ocjenjuje malom uz potencijalni nizak negativan utjecaj na rezultat poslovanja. Rizik države kojemu je Banka izložena i koji je spremna preuzeti, kvalitetno

je identificiran i odgovarajuće monitoriran, a procijenjena sklonost utjecaju na poslovni rezultat u skladu je sa ostalim relevantnim rizicima te poslovnim ciljevima Banke.

5.3 Strateški i reputacijski rizik

Strateški rizik je rizik gubitka do kojeg dolazi zbog donošenja pogrešnih poslovnih odluka, neprilagodljivosti promjenama u ekonomskom okruženju i sl.

Reputacijski rizik je rizik gubitka povjerenja u integritet Banke do kojeg dolazi zbog nepovoljnog javnog mnijenja o poslovnoj praksi Banke, neovisno o tome postoji li osnova za takvo javno mnijenje ili ne.

Za upravljanje ovim rizicima nadležna je Uprava Banke.

Banka vjerojatnost ostvarenja ovih rizika ocjenjuje malom dok zbog same prirode utjecaj strateškog rizika na poslovanje Banke ocjenjuje srednjim. Banka je jedna od najstarijih banaka u Republici Hrvatskoj, a profiliranjem u modernu i inovativnu financijsku instituciju posebno usmjerenu na segmente građana, obrtnika te malih i srednjih poduzetnika, postignuto je čvrsto povjerenje i stabilno javno mnijenje o Banci te je utjecaj reputacijskog rizika na poslovanje Banke ocijenjen malim.

Praćenje reputacijskog rizika je definirano Procedurom komuniciranja s medijima.

5.4. Upravljački rizik

Upravljački rizik je rizik gubitka do kojeg dolazi zato što Banka zbog svoje veličine ima ograničen kapacitet za uspostavljanje sofisticiranih upravljačkih mehanizama, sustava i kontrola.

Banka nastoji postići što veću disperziju preuzetih rizika i ograničiti svoju izloženost, kako prema pojedinom riziku tako i prema pojedinom štetnom događaju. Banka je svjesna činjenice da je stručan, iskusan i motiviran menadžment, na svim razinama, jedan od preduvjeta za ostvarenje strategije i ciljeva poslovanja.

Banka vjerojatnost ostvarenja i utjecaj ovog rizika na poslovanje ocjenjuje srednjim.

5.5. Rizik od prirodnih katastrofa

Banka je u svojem poslovanju ugrožena kroz različite vidove rizika koji mogu ugroziti njeno poslovanje kroz nedostupnost podataka, informacijske infrastrukture i tehnologije, procesa i dokumentacije koji su neophodni za pravilno i normalno funkcioniranje sustava i povezanih poslova.

Kod planiranja neprekidnosti poslovanja potrebno je uzeti u obzir sve moguće katastrofe koje mogu imati posljedice na sustav i poslovne procese Banke, kao i na informacijsku tehnologiju Banke.

U planiranju i procjeni rizičnosti, Banka grupira vrste katastrofa prema kategorijama ugroženosti i prema vrstama posljedica koje mogu prouzročiti na poslovanje Banke. Banka aktivno upravlja sustavom rizika koji su povezani s neprekidnošću poslovanja.

Osnovni elementi procjene rizika je kategoriziranje rizika i vrijednosti rizika, temeljem ocjene ugroženosti poslovnih procesa i organizacijskih jedinica za poslovanje Banke. Temeljem navedenih

procjena izrađuje se kategorizacija procesa u odnosu na vrste rizika u slučajevima nedostupnosti te sustavi koji su neophodni za adekvatno funkcioniranje Banke.

U analizi rizika koji utječu na neprekidnost poslovanja posebnu pozornost imaju rizici koji utječu na informacijski sustav Banke.

Banka je u narednom razdoblju spremna vjerojatnost ostvarenja rizika od prirodnih katastrofa ocijeniti kao srednju dok dobrom poslovnim praksom potencijalni utjecaj na rezultat ocjenjuje niskim.

5.6. Rizik osiguranja

Rizik osiguranja je mogućnost nastupanja neizvjesnog događaja koji ne zavisi od isključive volje klijenta.

Za Banku rizik osiguranja predstavlja potencijalni gubitak radi nemogućnosti naplate potraživanja temeljem polica osiguranja po kojima je Banka titulirana kao korisnik osiguranja ili postoji vinkulacija police u korist Banke.

Banka je vjerojatnost ostvarenja rizika ocijenila kao malu, a utjecaj ovog rizika na poslovanje niskim.

6. Jamstveni kapital i kapitalni zahtjev

Uplaćeni kapital uključuje dionički kapital koji se sastoji od 668.749 redovnih dionica, nominalne vrijednosti 400,00 kuna po dionici te premiju ostvarenu emisijom dionica. Dionice kotiraju u segmentu redovitog tržišta na uređenom tržištu Zagrebačke burze.

Stavka rezerve i zadržana dobit uključuje zakonske rezerve i kapitalnu dobit ostvarenu od prodaje trezorskih dionica.

Osnovni kapital umanjuju stavke koje uključuju trezorske dionice, nematerijalnu imovinu i nerealizirani gubitak s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju. Na dan 31. prosinca 2012. godine Banka ima 9.203 trezorirane dionice, knjižene po trošku nabave.

6.1 Jamstveni kapital

U odbitnu stavku od jamstvenoga kapitala uključeni su vlasnički udjeli u društvima u kojima Banka ima preko 10% udjela u vlasničkoj glavnici, odnosno višak ulaganja u kapital iznad 10% jamstvenoga kapitala Banke.

Informacije o jamstvenom kapitalu objavljene u ovoj točki u skladu su s Odlukom o jamstvenom kapitalu kreditnih institucija.

Tablica 20: Struktura jamstvenoga kapitala

u milijunima kuna	
Jamstveni kapital	Iznos 31.12.2012.

<u>(a) Stavke koje se uključuju u osnovni kapital</u>	
Upłaćeni kapital ostvaren izdavanjem redovnih i povlaštenih dionica, osim kumulativnih povlaštenih dionica	270,5
Rezerve i zadržana dobit	131,1
Rezerve za opće bankovne rizike	5,1
Ukupno stavke koje se uključuju u osnovni kapital	406,7
<u>(b) Stavke koje umanjuju osnovni kapital</u>	
Gubici proteklih godina	
Gubitak tekuće godine	
Stečene vlastite dionice	11,1
Nematerijalna imovina	18,3
Neotplaćeni iznos kredita koji je kreditna institucija odobrila za kupnju dionica kreditne institucije osim za kumulativne povlaštene dionice	
Ostale stavke	18,2
Ukupno stavke koje umanjuju osnovni kapital	47,6
(c) Ukupno osnovni kapital (a – b)	359,1
(d) Ukupno dopunski kapital I	75,4
(e) Ukupno jamstveni kapital prije umanjenja za odbitne stavke (c + d)	434,5
(f) Ukupno odbitne stavke od jamstvenoga kapitala	4,7
u tome: negativni iznos razlike između ispravaka vrijednosti i rezerviranja te očekivanoga gubitka i iznos očekivanoga gubitka po vlasničkim ulaganjima iz članka 27. stavka 1. točke 6. Odluke o jamstvenom kapitalu kreditnih institucija ako kreditna institucija izračunava iznos izloženosti ponderiran kreditnim rizikom primjenom IRB pristupa	
(g) JAMSTVENI KAPITAL (e – f)	429,8
(h) Ukupno dopunski kapital II	-

6.2 Kapitalni zahtjev

Informacije o kapitalnim zahtjevima za kreditni, valutni i operativni rizik u skladu su s odredbama Odluke o jamstvenom kapitalu kreditnih institucija.

Visinu kapitalnih zahtjeva Banka izračunava prema odredbama Odluke o adekvatnosti jamstvenog kapitala kreditnih institucija. U nastavku su prikazani kapitalni zahtjevi po pojedinim rizicima na 31.12.2012. godinu, te korišteni način izračuna.

Tablica 21: Iznosi kapitalnih zahtjeva

U milijunima kuna

Kapitalni zahtjevi po vrstama rizika	Kapitalni zahtjevi 31.12.2012.
Kapitalni zahtjev za kreditni rizik	
Standardizirani pristup	

1. Izloženosti prema središnjim državama ili središnjim bankama	5,2
2. Izloženosti prema lokalnoj i regionalnoj samoupravi	0,3
3. Izloženosti prema javnim državnim tijelima	-
4. Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-
5. Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-
6. Izloženosti prema institucijama	15,8
7. Izloženosti prema trgovačkim društvima	180,4
8. Izloženosti prema stanovništvu	48,4
9. Izloženosti osigurane nekretninama	-
10. Dospjela nenaplaćena potraživanja	-
11. Visokorizična potraživanja	-
12. Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-
13. Sekuritizacijske pozicije	-
14. Izloženosti u obliku udjela u investicijskim fondovima	6,5
15. Ostale izloženosti	14,1
(1.) Ukupan iznos kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik primjenom standardiziranog pristupa (12% iznosa izloženosti ponderiranih kreditnim rizikom)	270,7
Kapitalni zahtjevi za tržišne rizike	
a) Pozicijski rizik	-
b) Rizik namire	-
c) Valutni rizik	2,7
d) Robni rizik	-
(2.) Ukupan iznos kapitalnih zahtjeva za tržišne rizike	2,7
(3.) Ukupan iznos kapitalnih zahtjeva za rizik druge ugovorne strane	
(4.) Ukupan iznos kapitalnih zahtjeva za prekoračenje dopuštenih izloženosti	
Kapitalni zahtjev za operativni rizik	
Kapitalni zahtjev za operativni rizik izračunat primjenom:	
a) jednostavnog pristupa	30,0
b) standardiziranog pristupa	-
c) naprednog pristupa	-
(5.) Ukupan iznos kapitalnih zahtjeva za operativni rizik	30,0
UKUPAN IZNOS KAPITALNIH ZAHTJEVA (1. + 2. + 3. + 4. + 5.)	303,4

7. Procjena adekvatnosti internog kapitala

Interni kapital je onaj ukupni kapital koji Banka održava u odnosu na trenutni profil rizičnosti

kojem je izložena. Interno dostupni kapital predstavlja njen izvor kapitalnih resursa, a Banka ga je dužna održavati na razini (potrebni interni kapital) koja je u stanju pokriti sve interno propisane zahtjeve za kapitalom po svim materijalno značajnim rizicima.

Nastavno na Odluku o postupku procjenjivanja adekvatnosti internoga kapitala kreditne institucije, Banka Strategijom upravljanja rizicima i Politikom procjene adekvatnosti internog kapitala uspostavlja interni proces procjene adekvatnosti svog kapitala (dalje u tekstu se spominje i kao ICAAP) kao proces kojim Banka uporabom vlastite metodologije redovno procjenjuje primjerenost svoga kapitala u odnosu na svoj profil rizičnosti.

Spomenuti proces procjene adekvatnosti kapitala, temelji se na interno prihvaćenoj metodologiji koja odražava specifičnosti same Banke, odnosno njenu veličinu, organizaciju i obujam poslovanja, kao i razinu i kvalitetu dostupnih joj kompetencija i podataka, a ocjenjuje adekvatnost bančinog kapitala prvenstveno iz poslovne perspektive same Banke.

Banka svoj ukupni (granični) kapacitet preuzimanja rizika definira kao 95% iznosa dostupnog internog kapitala. Parametar od 95% predstavlja ekspertnu procjenu i težnju Banke da definira „strateški buffer“ kao toleranciju na izračun i procjenu adekvatnosti internog kapitala.

Preuzimanje rizika je definirano Strategijom upravljanja rizicima, Procedurom procjene adekvatnosti internog kapitala, Politikom upravljanja aktivom i pasivom, Politikom upravljanja operativnim rizicima, Politikom upravljanja rizikom likvidnosti, Strategijom upravljanja rizikom likvidnosti, Politikom upravljanja tržišnim rizicima, Politikom upravljanja kamatnim rizikom u knjizi Banke, Politikom upravljanja kontinuitetom poslovanja, Politikom ulaganja u vrijednosne papire i ostalim relevantnim procedurama Banke.

Banka uspostavlja svoje ICAAP procese oslanjajući se na princip proporcionalnosti koji kaže da njihova razina kompleksnosti i sofisticiranost treba biti razmjerna veličini, opsegu poslovanja, složenosti i sistemskoj važnosti Banke.

Poslovanje Banke je izloženo širokom spektru različitih međusobno više ili manje povezanih rizika. Međutim, Banka nije jednako izložena svakom od njih. Kako bi bila u stanju identificirati one kojima je izložena te procijeniti razinu njihova utjecaja na njeno poslovanje Banka je, pod metodološkim vodstvom Službe za upravljanje rizicima, uspostavila tim sastavljen od eksperata iz različitih organizacijskih dijelova (ICAAP tim). Tim je analizirao izloženost Banke različitim tipovima rizika. Rezultat te analize je Bančin Katalog rizika – popis/tablica analiziranih tipova rizika s ključnim karakteristikama koje po mišljenju bančinih eksperata najprimjerenije opisuju njih same i način na koji se njima upravlja unutar Banke.

Završna verzija kataloga sadrži samo one tipove rizika kojima je Banka po mišljenju eksperata izložena zbog obujma i veličine svojeg poslovanja, odnosno kojima bi mogla biti izložena u svom poslovanju tijekom narednog jednogodišnjeg razdoblja (identificirani rizici).

Analiziran je utjecaj sljedećih tipova rizika: Kreditni rizik u knjizi banke, (Kreditni) rizik države, Rizik koncentracije, Rezidualni kreditni rizik, VIKR (valutno inducirani kreditni rizik), Operativni rizik, Rizik osiguranja, Rizik usklade, Rizik namire, Kamatni rizik u knjizi banke, Valutni rizik, Rizik ulaganja u vlasničke vrijednosne papire, Likvidnosni rizik (financiranja) banke, Likvidnosni rizik tržišta, Upravljački rizik, Poslovni rizik, Strateški rizik, Reputacijski rizik, Makroekonomski rizik, Rizik modela, Politički rizik (rizik zemlje), Rizik gubitka kadrova, Rizik od prirodnih katastrofa i Sistemski rizik.

U procjeni razine materijalnosti bančini eksperti su se vodili subjektivnim procjenama učestalosti i intenziteta povijesnih i potencijalnih gubitaka („likelihood-intensity heatmap“) na temelju kojih je dodijeljen odgovarajući broj bodova svakom od identificiranih tipova rizika.

Banka je utvrdila značajne rizike kojima je njezino poslovanje izloženo ili bi moglo biti izloženo:

- kreditni rizik,
- rizik ulaganja u vrijednosne papire,
- kamatni rizik u knjizi Banke,
- rizik koncentracije,
- likvidnosni rizik tržišta,
- likvidnosni rizik Banke,
- strateški rizik,
- operativni rizik,
- valutno inducirani kreditni rizik, □ reputacijski rizik, □ rizik namire.

Tablica 22: Interni kapitalni zahtjevi prema vrsti rizika na dan 31.12.2012

u milijunima kuna

Vrsta rizika	Interni kapitalni zahtjevi
Kreditni rizik	270.741
Tržišni rizik	830
Operativni rizik	1.550
Valutno inducirani kreditni rizik	2.655
Koncentracijskirizik	30.044
Kamatni rizik u knjizi banke	953
Strateški rizik	15.172
Upravljački rizik	
Procjena vanjskih činitelja i testiranje otpornosti na stres	0

Primjenjujući jednostavne i standardne pristupe u izračunu regulatornih kapitalnih zahtjeva Banka je za 2012. godinu izračunala ukupne kapitalne zahtjeve u iznosu od 303,4 mil.kn a ukupni interni kapitalni zahtjevi iznose 324,6 mil.kn.

Rizici s kojima Banka upravlja ali procjenom je utvrđeno da nisu materijalno značajni za poslovanje Banke su: rizik države, rezidualni kreditni rizik, poslovni rizik, rizik gubitka kadrova, makroekonomski rizik, politički rizik, sistemski rizik i rizik modela.

Banka je svjesna da uporaba osnovnih i standardiziranih regulatornih pristupa za određivanje adekvatnosti jamstvenog kapitala (unutar Prvoga stupa) može rezultirati većim ili manjim podcjenjivanjima ili precjenjivanjima utjecaja pojedinih tipova rizika. Stoga je procjeni razine materijalnosti svakoga od identificiranih tipova rizika posvetila dodatnu pažnju, te je definirala i ljestvicu razina materijalnosti.

Imajući u vidu strateške ciljeve, tržišni udio unutar bankarskog sektora RH, kompleksnost i obujam proizvoda i usluga, dostupnost kapitala, razinu trenutno dostupnih kompetencija i kvalitete relevantnih podataka, kao i uporabu jednostavnih (osnovnih i standardiziranih) pristupa koje Banka rabi pri izračunu regulatorno propisane adekvatnosti jamstvenog kapitala (Prvi stup Basela II),

odlučeno je da za izračun ekonomskog kapitala Banka koristi pojednostavljenu metodologiju koja se temelji na rezultatima iz Prvog stupa.

Metodologija procjene internoga kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik

Za izračun kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik Banka koristi standardizirani pristup. Razlog odabira navedenog pristupa je troškovni aspekt i zahtjevnost internih modela, ali i prihvatljivost modela koji trenutno najbolje odgovara rizičnom profilu Banke, obujmu poslovanja i veličini Banke.

Metodologija procjene internoga kapitalnog zahtjeva za tržišne rizike

Za izračun kapitalnih zahtjeva za tržišni rizik Banka koristi standardizirani pristup propisan od strane regulatora. Odabir pristupa je posljedica svjesnosti Banke o mogućim ograničenjima koja stoje pred njom poglavito po pitanju njene veličine, limitiranih mogućnosti za uspostavu naprednijih pristupa i metodologija, nedostupnosti adekvatnih kompetencija i resursa te u konačnici cjelokupnog regulatornog opterećenja koji leži na Banci.

Metodologija procjene internoga kapitalnog zahtjeva za operativni rizik

Za izračun kapitalnih zahtjeva za operativni rizik Banka koristi pristup osnovnog pokazatelja. Banka je odabrala navedeni pristup obzirom na zahtjevnost standardiziranog pristupa, ali i prihvatljivost modela koji trenutno najbolje odgovara rizičnom profilu Banke, obujmu poslovanja i veličini Banke.

Metodologija procjene internoga kapitalnog zahtjeva za valutno inducirani kreditni rizik

Zbog visoke eurizacije domaćeg bankarskog sustava Banka prepoznaje činjenicu da nestabilnosti uzrokovane naglim promjenama tečaja domaće valute povećavaju njenu izloženost kreditnom riziku. Zbog toga uvodi FXAOF faktor kojim prilagođava kapitalni zahtjev za kreditni rizik (nakon uvažavanja utjecaja koncentracije).

$FXAOF = \text{Faktor prelijevanja} \times (\text{Ukupna valutno neusklađena izloženost} / \text{Ukupna izloženost Banke})$. Faktor prelijevanja predstavlja ekspertno određeni faktor koji mjeri postotak povećanja stope neplaćanja zbog valutno neusklađenih plasmana zbog varijabilnosti tečaja domaće valute (korišten faktor prelijevanja je iznosio 1,97%). Banka je odabrala navedeni pristup obzirom na nemogućnost primjene naprednijih pristupa, ali i prihvatljivost modela koji trenutno najbolje odgovara rizičnom profilu Banke, obujmu poslovanja i veličini Banke.

Metodologija procjene internoga kapitalnog zahtjeva za koncentracijski rizik

Banka je svjesna da korelaciju dijelova kreditnog portfelja (plasmana, clijenata, povezanih osoba, industrijskih sektora) unutar regulatornog izračuna adekvatnosti jamstvenog kapitala nije moguće lako procijeniti. Banka prepoznaje činjenicu da je izloženost visoko-koncentriranog kreditnog portfelja kreditnom riziku veća od one razmjerno diverzificiranog portfelja, zbog čega je njegov utjecaj na profil rizičnosti manjih banaka izraženiji od onog na profile većih banaka.

Međutim, Banka nije u stanju izmjeriti/procijeniti korelacije među elementima kreditnog portfelja na temelju kojih bi mogla objektivnije procijeniti razinu internog kapitala koja bi odgovarala prisutnoj razini rizika (kreditne) koncentracije, stoga kapital za rizik koncentracije svog portfelja

procjenjuje na temelju visine ekspertno postavljenog faktora kojim prilagođava kapitalni zahtjev za kreditni rizik.

Faktor prilagođavanja kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik se procjenjuje ekspertno na temelju usporedbe omjera zbroja velikih izloženosti i kapitala Banke i prosječnog omjera velikih izloženosti i kapitala bankarskog sektora te usporedbe stope neplaćanja kod velikih izloženosti i ukupne stope neplaćanja unutar Bančinog portfelja CAO F faktor se procjenjuje ekspertno na temelju usporedbe omjera zbroja velikih izloženosti i kapitala Banke i prosječnog omjera velikih izloženosti i kapitala bankarskog sektora te usporedbe stope neplaćanja kod velikih izloženosti i ukupne stope neplaćanja unutar Bančinog portfelja.

Obzirom da Banka, radi principa proporcionalnosti nije mogla procijeniti utjecaj koncentracijskih faktora poput geografske izloženosti i/ili industrije, uzima se i dodatni koeficijent koji je ekspertno procijenjen. Banka će u budućem razdoblju raditi na naprednijim pristupima izračuna za rizik koncentracije.

Metodologija procjene internoga kapitalnog zahtjeva za kamatni rizik u knjizi banke

Banka se pri određivanju visine kapitala za kamatni rizik u knjizi banke koristi pojednostavljenim izračunom promjene ekonomske vrijednosti knjige banke i ekspertnog pondera kojim Banka mjeri utjecaj promjene vrijednosti knjige banke.

Metodologija procjene internoga kapitalnog zahtjeva za ostale rizike

Banka primjenjuje pojednostavljeni izračun procjene internoga kapitalnog zahtjeva za ostale rizike. Banka ne procjenjuje izloženost ostalim značajnim rizicima, već za njih izdvaja interni kapitalni zahtjev u iznosu 5% ukupnih regulatornih kapitalnih zahtjeva.

Predsjednik Uprave Banke

